

Zeszyt metodologiczny
Badanie koniunktury gospodarczej

Methodological report
Business tendency survey

Zeszyt metodologiczny **Badanie koniunktury gospodarczej**

Methodological report
Business tendency survey

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2023

Opracowanie merytoryczne

Główny Urząd Statystyczny, Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów

Zespół autorski

Olga Gaca, Łukasz Gontarz, Hubert Stefaniak, Magdalena Świącka

Kierujący

Mirostław Błazej

Publikacja dostępna na stronie internetowej

www.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

METADANE

Tytuł zeszytu metodologicznego	Badanie koniunktury gospodarczej
Autorzy	Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów, GUS
Zakres podmiotowy badania/obszaru	Przedsiębiorstwa zajmujące się przetwórstwem przemysłowym, budownictwem, handlem i usługami Bardziej szczegółowe informacje można znaleźć w rozdziale 2.1. Zakres podmiotowy
Zakres przedmiotowy badania/obszaru	Subiektywna ocena sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw Subiektywna prognoza sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw
Rodzaj i metoda badania/obszaru	Metoda testu koniunktury Badanie – mieszane (pełne/reprezentacyjne) Dobór próby – schemat losowania warstwowego Wybór respondentów – na podstawie badań SP i SP-3
Narzędzia zbierania danych/źródła danych	Formularze elektroniczne na portalu sprawozdawczym, Zestawy danych GUS: AK-P, AK-B/m, AK-H/m, AK-U/m
Prezentacja rezultatów badania/obszaru	https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/DBW Koniunktura Gospodarcza
Wykorzystywane klasyfikacje	Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (PKD 2007) – spójna z NACE Rev.2 https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm
Data opracowania zeszytu metodologicznego	Maj 2023

METADATA

Title of the methodological report	Methodological report Business tendency survey
Authors	Macroeconomic Studies and Finance Statistics Department, Statistics Poland
Scope of the survey/area	Enterprises carrying out manufacturing, construction, trade and service activity More detailed information can be found in chapter 2.1. Zakres podmiotowy
Objective scope of the survey/area	Subjective assessment of the economic situation of enterprises Subjective expectations of economic situation of enterprises
The type and method of the survey/survey area	Business tendency survey method Type of the survey – full or sample survey Selection of the sample – stratified sampling scheme Selection of respondents – based on the National Business Register
Data collection tools/data sources	Electronic questionnaires on the reporting portal Statistics Poland data sets: AK-P, AK-B/m, AK-H/m, AK-U/m
Presentation of survey/area results	https://stat.gov.pl/en/topics/business-tendency/ Knowledge Database Business Tendency
Classifications used	Polish Classification of Activities PKD 2007 – consistent with NACE Rev.2 https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm
Date of methodological report	May 2023

Spis treści

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty	8
Wstęp	9
Rozdział 1. Charakterystyka badania	10
1.1. Historia badań.....	10
1.2. Istota i cel badania	11
1.3. Podstawa prawna prowadzenia badania	12
Rozdział 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania.....	13
2.1. Zakres podmiotowy	13
2.2. Zakres przedmiotowy.....	13
Rozdział 3. Rodzaj i metoda badania	14
3.1. Metoda badania i okres referencyjny	14
3.2. Dobór próby	15
Rozdział 4. Charakterystyka narzędzi zbierania danych.....	16
4.1. Metody gromadzenia danych w badaniu	16
4.2. Narzędzia do badania	16
Rozdział 5. Zmienne występujące w badaniu – główne miary i wskaźniki.....	17
5.1. Układ formularzy	17
5.2. Definicje podstawowych pojęć stosowanych w badaniu koniunktury gospodarczej..	17
5.3. Klasyfikacje.....	18
Rozdział 6. Organizacja badania – sposób zbierania danych	19
6.1. Obowiązek udziału w badaniu	19
6.2. Częstotliwość przeprowadzania badania.....	19
6.3. Tajemnica statystyczna	19
6.4. Jednostki statystyki publicznej prowadzące badanie	19
6.5. Proces pozyskiwania danych	19
6.6. Opracowywanie wyników.....	20
6.7. Obliczanie wskaźników	20
Rozdział 7. Sposób prezentacji wyników	26
7.1. Podstawowe wyniki uzyskiwane z badania	26
7.2. Wyrównanie sezonowe.....	27
7.3. Wartość poznawcza wskaźników koniunktury	28
7.4. Ograniczenia dotyczące publikowania wyników	29
7.5. Zasady udostępniania danych	29
Rozdział 8. Ocena jakości badania.....	31
Bibliografia.....	34

Załączniki	36
Załącznik nr 1 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – przemysł, na 2023 r. – AK-P.....	36
Załącznik nr 2 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – budownictwo na 2023 r. – AK-B/m	41
Załącznik nr 3 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – handel na 2023 r. – AK-H/m	45
Załącznik nr 4 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – usługi, na 2023 r. – AK-U/m.....	48
Załącznik nr 5 – Zestawienie zmian w ankietach koniunktury gospodarczej w stosunku do ostatniej edycji Zeszytu Metodologicznego z marca 2018 r.	53
Ankieta koniunktury gospodarczej – przetwórstwo przemysłowe (AK-P).....	53
Ankieta koniunktury gospodarczej – budownictwo (AK-B/m).....	54
Ankieta koniunktury gospodarczej – handel (AK-H/m).....	55
Ankieta koniunktury gospodarczej – usługi (AK-U/m).....	56

Objaśnienia znaków umownych i ważniejsze skróty

BCI	Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury (Business climate indicator)
DBW	Dziedzinowe Bazy Wiedzy (Knowledge Databases)
DG ECFIN	Directorate-General Economic and Financial Affairs (Dyrekcja Generalna ds. Gospodarczych i Finansowych)
ESI	Economic Sentiment Indicator (Wskaźnik odczuć ekonomicznych)
EUROSTAT	Statistical Office of the European Union (Europejski Urząd Statystyczny)
NACE	Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne (Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)
PKD 2007	Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (Polish Classification of Activities (PKD 2007))
SP	Roczna ankieta przedsiębiorstwa
SP-3	Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw
SI	Ogólny wskaźnik syntetyczny koniunktury gospodarczej GUS
WU	Wskaźniki ufności (Confidence Indicators)

Wstęp

Wdrażanie badania koniunktury gospodarczej prowadzonego metodą testu koniunktury rozpoczęto w Głównym Urzędzie Statystycznym w 1992 r. badaniem w przetwórstwie przemysłowym. Badanie to jest prowadzone w GUS na podstawie Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej wprowadzanego corocznie rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów. Pierwszy szczegółowy opis metodologii przedstawiono w opracowaniu pt. *Badanie koniunktury*, które ukazało się w marcu 1994 r. Kolejna edycja metodologii została wydana w 2007 r. pt. *Badanie Koniunktury Gospodarczej* (obie w serii Zeszyty metodyczne i klasyfikacje). Ze względu na modyfikacje wprowadzane w poszczególnych badaniach koniunktury gospodarczej publikacja *Badanie Koniunktury Gospodarczej* jest odpowiednio uaktualniana. Jest ona przygotowywana w Departamencie Studiów Makroekonomicznych i Finansów, odpowiedzialnym za badanie opisane w prezentowanym Zeszycie Metodologicznym. Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów opracowuje metodologię badania, w tym wskazuje źródła danych oraz określa zakres podmiotowy i przedmiotowy, a także analizuje i prezentuje ich wyniki. Ponadto odpowiada za współpracę z zagranicą w zakresie badania koniunktury gospodarczej realizując zadania wynikające ze Wspólnego Zharmonizowanego Programu Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów. Prowadzenie badania pozostaje także w kompetencji Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze.

Niniejsza publikacja ma na celu przedstawienie zaktualizowanych, podstawowych informacji o wielkości i sposobie doboru prób do poszczególnych badań koniunktury gospodarczej, zakresie pozyskiwanej informacji, zasadach budowy, obliczania i interpretacji różnego typu wskaźników koniunktury, a także o interpretacji i możliwościach wykorzystywania wyników tych badań do oceny bieżącej i przyszłej sytuacji gospodarczej.

Publikacja składa się z ośmiu rozdziałów. W pierwszym rozdziale przedstawiono historię oraz cel/istotę badania. Druga część zawiera zakres podmiotowy i przedmiotowy badania. Sposób prowadzenia badania oraz dobór próby został zaprezentowany w trzecim rozdziale, natomiast narzędzia stosowane w badaniu, i jego przebieg w czwartym. Opis formularzy badania wraz z definicjami oraz stosowanymi klasyfikacjami zostały opisane w części piątej publikacji. Szósty rozdział przedstawia proces zbierania danych i ich przetwarzania w wyniki prezentowane w różnego rodzaju publikacjach GUS. Sposoby prezentacji danych, a także formy udostępniania wyników badania zostały omówione w części siódmej. Ostatni rozdział poświęcony jest ocenie jakości badania.

Bieżąca edycja Zeszytu Metodologicznego zawiera również opis zmian wprowadzanych w ankietach koniunktury gospodarczej. Zmiany te wynikały m.in. z dostosowania ankiet do potrzeb odbiorców krajowych, czy ich harmonizacji z wymogami Komisji Europejskiej. W poniższej publikacji uwzględniono zmiany wprowadzone do ankiet na 2023 r.

Rozdział 1. Charakterystyka badania

1.1. Historia badań

Historia badań koniunktury gospodarczej prowadzonych metodą testu koniunktury sięga w Europie przełomu lat 40-tych i 50-tych XX wieku. Pierwsze badania koniunktury tego typu wdrożono w niemieckim Instytucie Badań Gospodarczych (Institut für Wirtschaftsforschung – IFO), francuskim Narodowym Instytucie Statystyki i Badań Ekonomicznych (Institut National de la Statistique et des Études Économiques – INSEE) oraz włoskim Narodowym Instytucie Statystyki (Istituto Nazionale di Statistica – ISTAT). Rosnące zainteresowanie badaniami koniunktury, w tym możliwościami ich wykorzystywania do opisywania bieżącej i przyszłej sytuacji gospodarczej spowodowało, że w 1952 r. zachodnioeuropejskie instytuty badawcze zajmujące się tą tematyką (w tym m.in. IFO, INSEE oraz włoski Narodowy Instytut Badań Koniunktury – Istituto Nazionale per lo Studio della Congiuntura – ISCO) utworzyły Międzynarodowy Komitet Badań Metod Koniunkturalnych (Comité International pour l'Études des Méthodes Conjuncturelles – CIMCO). W 1960 r. zmienił on nazwę na Centrum Międzynarodowych Badań Tendencji Gospodarczych (Centre for International Research on Economic Tendency Surveys – CIRET). GUS jest członkiem CIRET od 1996 r.

W ramach Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej jakościowe badania koniunktury gospodarczej objęto harmonizacją na podstawie Decyzji Komisji Europejskiej z dnia 15 listopada 1961 r. Pierwsze ujednocione wskaźniki z przemysłu dla krajów członkowskich zaczęto publikować w 1962 r. W 1966 r. wdrożono zharmonizowane badanie koniunktury w budownictwie i inwestycji w przemyśle, a w 1984 r. – koniunktury w handlu. Ze względu na zwiększającą się w gospodarce rolę pozostałych usług, w 1996 r. badaniami europejskimi objęto także jednostki tego sektora.

Na początku lat 90-tych OECD i Komisja Europejska (Dyrekcja Generalna do spraw Ekonomicznych i Finansowych DG ECFIN – odpowiedzialna za badania koniunktury – oraz Eurostat) zainicjowały cykl warsztatów dla przedstawicieli krajów Europy Środkowo-Wschodniej (głównie urzędów statystycznych), które miały pomóc we wprowadzaniu badań koniunktury w tych krajach. Dokonyjący się w owym czasie w tej części Europy proces transformacji gospodarczej spowodował, że w pierwszym etapie wdrażania badania koniunktury stworzono specjalne ankiety koniunktury przemysłu, budownictwa i handlu. Obok pytań zadawanych respondentom w Unii Europejskiej zawierały one dodatkowe pytania, pozwalające lepiej analizować sytuację tych gospodarek. W następnych latach, w miarę rosnącej stabilizacji gospodarki krajów wschodnio-europejskich, stopniowo odstępowano od specyficznych pytań i w chwili obecnej wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej prowadzą badania według jednolitego zakresu tematycznego.

Przedstawiciele Głównego Urzędu Statystycznego od początku brali udział w warsztatach organizowanych przez OECD i Komisję Europejską. Pozwoliło to na stosunkowo szybkie wdrożenie w GUS regularnych badań koniunktury gospodarczej. W czerwcu 1992 r. jako pierwsze zostało wprowadzone badanie koniunktury w przemyśle, w lipcu 1993 r. rozpoczęto badanie koniunktury w budownictwie, a w październiku tego samego roku – w handlu detalicznym. W 1999 r. z badań koniunktury w przemyśle i budownictwie wydzielono do osobnej ankiety pytania dotyczące działalności inwestycyjnej przedsiębiorstw i dostosowano ją do wymogów europejskich. W styczniu 2003 r. podjęto badanie koniunktury w usługach. Od stycznia 2011 r. badaniem koniunktury w handlu objęto również podmioty prowadzące działalność w zakresie handlu hurtowego. W 2011 r. wprowadzono schemat losowania prób umożliwiający prezentację wyników w podziale na województwa.

W marcu 2014 r. skonstruowano i zaprezentowano zagregowany wskaźnik koniunktury (zegar cyklu koniunkturalnego) ułatwiający analizę przebiegu cyklu koniunkturalnego. Przedstawia on w sposób graficzny miejsce różnych zmiennych gospodarczych (zagregowanych bądź też pojedynczych wskaźników) w cyklu koniunkturalnym i w istotnym stopniu wykorzystuje dane ze standardowego badania koniunktury gospodarczej. Służy on przede wszystkim do ilustracji zjawiska w horyzoncie średnioterminowym.

W 2018 r. przebudowano gruntownie formę i układ publikowanych danych, m.in. z istniejącego opracowania sygnałowej informacji dotyczącej wskaźnika syntetycznego oraz wskaźników ufności w poszczególnych obszarach gospodarki przesunięto do informacji sygnałowej, natomiast pozostałe informacje zamieszczono w publikacji. Dwa lata później nastąpiła kolejna modyfikacja, polegająca na przeniesieniu do Informacji sygnałowej wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury.

W 2020 r. (w badaniu koniunktury gospodarczej w budownictwie i handlu) i w 2021 r. (w usługach) ograniczono próby w celu zmniejszenia obciążeń respondentów.

Wdrożono zmiany uzgodnione na poziomie unijnym w zakresie: pytań o inwestycje (rezygnacja z osobnej ankiety od 2021 r. w badaniu koniunktury w przetwórstwie przemysłowym oraz budownictwie i przeniesienie pytań inwestycyjnych do głównego modułu ankiet, zmiana charakteru pytań inwestycyjnych z „ilościowego” na „jakościowe” oraz dodanie pytań inwestycyjnych do obszaru usług); dodanie pytania o przyszły rozwój sytuacji gospodarczej we wszystkich ankietach koniunktury gospodarczej (od stycznia 2021 r.); wprowadzono nowy wskaźnik syntetyczny dotyczący „chomikowania pracy” (Labour Hoarding) (od marca 2022 r.).

Badanie koniunktury gospodarczej stało się także platformą umożliwiającą wdrożenie w ramach polskiej statystyki publicznej badań eksperymentalnych dotyczących wpływu pandemii COVID-19¹ na polskie przedsiębiorstwa, pełnowymiarowej wojny w Ukrainie² oraz szybkiej diagnozy najważniejszych procesów makroekonomicznych na poziomie mikroekonomicznym³.

1.2. Istota i cel badania

Przed określeniem celu badania koniunktury należy określić czym jest sama koniunktura. Słownik języka polskiego PWN podaje jej dwie definicje – jest to albo sytuacja stwarzająca warunki, zwykle korzystne, do rozwoju jakiejś działalności albo całościowy wskaźnik życia gospodarczego charakteryzujący stan gospodarki danego kraju lub rynku towarowego⁴. W badaniu prowadzonym przez Główny Urząd Statystyczny, jak i inne organizacje, instytucje krajowe oraz międzynarodowe korzysta się z tej drugiej definicji.

Badanie koniunktury gospodarczej GUS jest prowadzone metodą testu koniunktury, co oznacza, że źródłem informacji jest ankieta kierowana do określonej grupy respondentów, a zbierane informacje mają przeważnie charakter jakościowy tj. z zasady nie wymagają od osoby udzielającej odpowiedzi podawania żadnych liczb, a jedynie ocenę stanu lub tendencji (m.in. dobra/zadowolająca/zła lub poprawia się/pozostaje bez zmian/pogarsza się). Prosta i krótka ankieta pozwala na szybkie zebranie danych i udostępnienie wyników, co stanowi podstawową zaletę tego badania. Z tego względu traktowane jest ono często nie tylko jako uzupełnienie, ale jako źródło informacji wyprzedzającej w stosunku do statystyki ilościowej, a jego celem jest dostarczenie informacji o ocenach aktualnej i przewidywanej sytuacji gospodarczej wyrażanych przez osoby posiadające niezbędne informacje o bieżącej sytuacji jednostki, a także planach tych jednostek na przyszłość.

Obok wspomnianych zalet toczy się dyskusja nad ograniczeniami metody, jednak jest ona stosowana z powodzeniem na świecie od kilkudziesięciu lat w szeregu ośrodków badawczych. Rozwijany jest szereg nurtów badawczych, związanych z tą metodą oraz stale gromadzi się i poszerza wiedzę na temat zawartości merytorycznej uzyskiwanych rezultatów.

Wspomniane powyżej rezultaty badania uwzględniają potrzeby następujących grup odbiorców:

1. Krajowi, w tym:
 - ministerstwa oraz urzędy centralne i terenowe,
 - przedsiębiorcy, pracodawcy, inwestorzy, stowarzyszenia producentów,
 - placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy nauki, studenci,
 - organizacje związkowe,
 - instytucje finansowe i ubezpieczeniowe,
 - media – prasa, telewizja, Internet.

¹ Do badania koniunktury gospodarczej dołączono aneks dodatkowych pytań o wpływ pandemii COVID-19 na sytuację przedsiębiorstw. Już 22 kwietnia 2020 r. statystyka opublikowała szeroki pakiet danych o wpływie pandemii (za dane od marca 2020). Badanie kontynuowano do maja 2022 r. (momentu zniesienia stanu epidemii).

² Do badania koniunktury za kwiecień 2022 r. dołączono aneks pytań dotyczących szeregu aspektów wpływu pełnowymiarowej wojny w Ukrainie na przedsiębiorstwa. Pierwsze dane zostały opublikowane w dniu 22 kwietnia 2022 r.

³ Od czerwca 2022 r. do badania koniunktury dołączany jest aneks z szeregiem pytań diagnozujących na poziomie przedsiębiorstw procesy makroekonomiczne o kluczowym obecnym znaczeniu dla gospodarki (inwestycje, zjawiska na rynku pracy oraz procesy cenowe). Badanie to jest bardziej systematyczną kontynuacją analiz zjawisk wpływu pandemii COVID-19 i wojny w Ukrainie na polskie przedsiębiorstwa w dłuższym okresie, a także nawiązaniem do idei powstałej jeszcze przed wybuchem pandemii. Pytania dotyczą skali zjawiska, mechanizmów i kanałów wpływu na nie oraz dodatkowe pytania pozwalające na pogłębioną diagnozę mikroekonomicznych podstaw tych procesów.

⁴ <https://sjp.pwn.pl/szukaj/koniunktura.html>

2. Zagraniczni, w tym:

- Komisja Europejska (zakres podmiotowy i przedmiotowy, uwzględniając dodatkowe potrzeby (pytania) krajowe, ujmuje też w całości zakres Wspólnym Zharmonizowanym Programem Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów),
- Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD),
- Europejski Bank Centralny,
- Eurostat,
- placówki naukowe i edukacyjne, pracownicy naukowcy, studenci.

1.3. Podstawa prawna prowadzenia badania

Badania statystyczne prowadzone są na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.

Zakres tematyczny, źródła danych, terminy realizacji badań, rodzaje informacji wynikowych i terminy upowszechniania danych określone są w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej, co roku wprowadzanym rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów.

Badanie koniunktury gospodarczej uwzględnia zakres podmiotowy i przedmiotowy obowiązujący we Wspólnym Zharmonizowanym Programie Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów oraz szereg rozszerzeń na potrzeby krajowe. Metodologia, terminy oraz wymagania jakościowe określone są w decyzjach i komunikatach Komisji Europejskiej.

Rozdział 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

2.1. Zakres podmiotowy

Populację generalną, do której odnosi się uogólnianie wyników badania koniunktury gospodarczej, stanowią:

- w zakresie przetwórstwa przemysłowego – spółki osobowe, spółki kapitałowe, spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa osób fizycznych, w których liczba pracujących wynosi 10 osób i więcej, dla których działalność przeważająca zaklasyfikowana jest według PKD 2007 do sekcji C;
- w zakresie budownictwa – spółki osobowe, spółki kapitałowe, spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa osób fizycznych, w których liczba pracujących wynosi 1 osoba i więcej, dla których działalność przeważająca zaklasyfikowana jest według PKD 2007 do sekcji F;
- w zakresie handlu – spółki osobowe, spółki kapitałowe, spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa osób fizycznych, w których liczba pracujących wynosi 1 osoba i więcej, dla których działalność przeważająca zaklasyfikowana jest według PKD 2007 do sekcji G;
- w zakresie usług – spółki osobowe, spółki kapitałowe, spółki cywilne prowadzące działalność na podstawie umowy zawartej zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa osób fizycznych, banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, w których liczba pracujących wynosi 1 osoba i więcej, dla których działalność przeważająca zaklasyfikowana jest według PKD 2007 do sekcji H, I, J, K, L, M, N, R (z wyłączeniem instytucji kultury posiadających osobowość prawną), S (z wyłączeniem działu 94).

2.2. Zakres przedmiotowy

Dane gromadzone z wykorzystaniem formularzy Ankieta koniunktury gospodarczej – przemysł ([AK-P](#)), Ankieta koniunktury gospodarczej – budownictwo [AK-B/m](#), Ankieta koniunktury gospodarczej – handel [AK-H/m](#), Ankieta koniunktury gospodarczej – usługi [AK-U/m](#) dotyczą:

- subiektywnej oceny sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw,
- subiektywnej prognozy sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw.

Każdy z objętych badaniem podmiotów jest zobowiązany do udzielania co miesiąc odpowiedzi na pytania dotyczące wybranych czynników mających wpływ na kształtowanie się bieżącej i przyszłej sytuacji przedsiębiorstwa.

W ramach oceny sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw zawarto pytania dotyczące m.in.:

- ogólnej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa,
- portfela zamówień, w tym zagranicznego,
- produkcji,
- sytuacji finansowej, w tym w zakresie opóźnień płatności,
- barier utrudniających prowadzenie działalności gospodarczej

Natomiast w ramach prognozy sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw pytania dotyczą m.in.:

- ogólnej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa,
- portfela zamówień, w tym zagranicznego,
- produkcji,
- sytuacji finansowej,
- cen,
- zatrudnienia

Dodatkowo na formularzach AK-P, AK-B/m, AK-U/m znajdują się także pytania dotyczące działalności inwestycyjnej.

Rozdział 3. Rodzaj i metoda badania

3.1. Metoda badania i okres referencyjny

Badanie koniunktury gospodarczej jest realizowane z częstotliwością miesięczną, co kwartał zadawane są dodatkowe pytania w badaniu z zakresu przetwórstwa przemysłowego m.in. o wykorzystanie mocy produkcyjnych przedsiębiorstw, zagwarantowany okres produkcji, pozycję przedsiębiorstwa wobec konkurencji, a dwa razy do roku (w marcu i październiku) także pytania dotyczące inwestycji w badaniu przetwórstwa przemysłowego, budownictwa i usług.

Badanie koniunktury gospodarczej przeprowadzane metodą testu koniunktury opiera się na założeniu, że w mechanizmach cyklicznych wahań gospodarczych istotną rolę odgrywają psychologiczne (behawioralne) aspekty zachowań podmiotów gospodarczych. Uwarunkowania psychologiczne decyzji gospodarczych podejmowanych przez firmy znajdują odzwierciedlenie w ocenach bieżących i przyszłych działań gospodarczych, prowadzonych przez podmioty gospodarcze (*Koniunktura gospodarcza Polski: analiza grup produktowych* : praca zbiorowa / pod red. Marka Rekowskiego, Wydaw. AKADEMIA, 1997).

W badaniu koniunktury gospodarczej dane zbierane są metodą przedsiębiorstw, w której przyjmuje się, że wyniki całej działalności przedsiębiorstwa (za przedsiębiorstwo jest uznawana jedna jednostka prawna), przypisywane są głównej działalności i jednocześnie regionowi, w którym znajduje się siedziba zarządu przedsiębiorstwa. Specyfika badania koniunktury gospodarczej, tj. odwoływanie się do subiektywnych opinii dyrektorów, a nie do księgowości przedsiębiorstwa, pozwala na przeprowadzenie badania na początku okresu sprawozdawczego, do którego odnoszą się zadawane pytania, a nie dopiero po jego zakończeniu. Pozwala także diagnozować przesłanki podejmowania przez przedsiębiorstwa decyzji ekonomicznych (także tych o konsekwencjach społecznych) w odniesieniu do najważniejszych wymiarów działalności przedsiębiorstwa.

W badaniu respondenci udzielają odpowiedzi w ciągu pierwszych 10 dni danego miesiąca, co z kolei pozwala na dostarczanie odbiorcom pierwszych, szybkich informacji o bieżącej sytuacji gospodarczej. Terminy te muszą być przestrzegane przez wszystkie kraje, które wdrożyły system badania koniunktury gospodarczej zgodny ze Wspólnym Zharmonizowanym Programem Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów.

Diagram 1. Harmonogram badania koniunktury gospodarczej

3.2. Dobór próby

Próby dla badania koniunktury gospodarczej są losowane odrębnie dla przetwórstwa przemysłowego, budownictwa, handlu i usług raz na rok. Źródło tworzenia kartotek do badania stanowi Baza Jednostek Statystycznych w powiązaniu z wynikami rocznej statystyki przedsiębiorstw (badania SP i SP-3). Losowanie jednostek do próby odbywa się według schematu warstwowego, bez zwracania, proporcjonalnie i ma zapewnić odpowiednią reprezentatywność i precyzję wyników w poszczególnych warstwach. Warstwy te definiowane są zasadniczo w ramach Wspólnego Zharmonizowanego Programu Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów.

Do próby włączone zostają wszystkie podmioty z następujących klas wielkości:

- dla przetwórstwa przemysłowego i usług jest to klasa jednostek dużych (o liczbie pracujących 250 i więcej osób),
- dla budownictwa i handlu są to: klasa jednostek średnich (o liczbie pracujących od 50 do 249 osób) i klasa jednostek dużych (o liczbie pracujących 250 i więcej osób).

Z uwagi na dużą liczebność zbiorowości oraz w celu zmniejszenia obciążenia respondentów i kosztów badania losowane są podmioty z następujących klas wielkości:

- dla przetwórstwa przemysłowego są to klasa jednostek małych (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób) i klasa jednostek średnich (o liczbie pracujących od 50 do 249 osób),
- dla usług są to klasa jednostek mikro (o liczbie pracujących do 9 osób), klasa jednostek małych (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób) oraz klasa jednostek średnich (o liczbie pracujących od 50 do 249 osób),
- dla budownictwa i handlu są to klasa jednostek mikro (o liczbie pracujących do 9 osób) i klasa jednostek małych (o liczbie pracujących od 10 do 49 osób).

W badaniu koniunktury gospodarczej warstwowania dokonano w oparciu o dwie cechy: grupowania PKD 2007 oraz klasy wielkości przedsiębiorstw określone liczbą pracujących.

Liczba jednostek w próbach badania koniunktury gospodarczej na 2023 r. oraz procent jaki stanowią w grupach podmiotów uczestniczących w badaniach SP i SP-3 zostały zaprezentowane w tablicy 1.

Tablica 1. Liczba jednostek w próbach badania koniunktury gospodarczej na 2023 r. oraz procent jaki stanowią w grupach podmiotów uczestniczących w badaniach SP i SP-3 według obszarów działalności gospodarczej przedsiębiorstw i klas wielkości

	Klasy wielkości według liczby pracujących				Wielkość próby
	Do 9	10 – 49	50 – 249	250 i więcej	
Przetwórstwo przemysłowe	X	10% podmiotów		wszystkie	ok. 3500 (w tym wylosowanych 1790)
Budownictwo	1% podmiotów		wszystkie		ok. 4000 (w tym wylosowanych 2900)
Handel	1% podmiotów		wszystkie		ok. 7800 (w tym wylosowanych 4600)
Usługi	1% podmiotów			wszystkie	ok. 4300 (w tym wylosowanych 3180)

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział 4. Charakterystyka narzędzi zbierania danych

4.1. Metody gromadzenia danych w badaniu

Od stycznia 2009 r. badanie koniunktury gospodarczej prowadzone jest głównie poprzez Portal Sprawozdawczy GUS. Tylko jednostki o liczbie pracujących do 5 osób mają możliwość wypełniania ankiet papierowych (w 2022 r. z możliwości tej korzystało co miesiąc około 3-4% wszystkich respondentów). Takie ankiety z całej Polski przesyłane są do Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze.

Pracownicy Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze, w razie jakichkolwiek pytań związanych z konkretnym sprawozdaniem lub ze sprawozdawczością elektroniczną, udzielają wsparcia respondentom – drogą telefoniczną lub poprzez e-mail.

4.2. Narzędzia do badania

Badanie koniunktury gospodarczej przeprowadzane jest z wykorzystaniem formularzy o symbolach AK-P, AK-B/m, AK-H/m, AK-U/m.

Podstawowym narzędziem pozyskiwania danych są formularze elektroniczne zaimplementowane na Portalu Sprawozdawczym GUS.

Załączone na końcu opracowania wzory formularzy ([AK-P](#), [AK-B/m](#), [AK-H/m](#), [AK-U/m](#)) przedstawiają wersję graficzną szczegółowego formatu przekazywanych danych i stanowią wytyczne dla projektantów formularzy elektronicznych (on-line) oraz aplikacji przeznaczonej do przetwarzania i kontroli pozyskanych danych.

Rozdział 5. Zmienne występujące w badaniu – główne miary i wskaźniki

5.1. Układ formularzy

Zakres, treść i układ pytań w formularzach AK-P, AK-B/m, AK-H/m, AK-U/m są zgodne z regulacjami wynikającymi ze Wspólnego Zharmonizowanego Programu Unii Europejskiej Badań Koniunktury Gospodarczej i Konsumentów. Dodatkowo poszczególne ankiety są uzupełnione pytaniami wprowadzonymi ze względu na potrzeby użytkowników krajowych np. o opóźnienia płatności w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie i usługach, o dominujące źródła finansowania środków obrotowych w handlu, wybrane bariery działalności (np. niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne, koszty zatrudnienia, wysokie odsetki bankowe), itp.

Na początku każdego formularza koniunktury gospodarczej znajdują się informacje umożliwiające zidentyfikowanie jednostki (m.in. numer REGON, jej nazwa i adres), a na jego końcu – informacje o długości szacunkowego czasu przeznaczonego na wypełnienie formularza.

Formularz AK-P (ankieta koniunktury gospodarczej w przetwórstwie przemysłowym) podzielony jest na 4 działy:

- Dział 1 – Ocena sytuacji gospodarczej (w tym bariery działalności),
- Dział 2 – Prognoza sytuacji gospodarczej,
- Dział 3 – Ocena sytuacji gospodarczej (pytania uzupełniające),
- Dział 4 – Inwestycje.

Formularz AK-B/m (ankieta koniunktury gospodarczej w budownictwie) podzielony jest na 3 działy:

- Dział 1 – Ocena sytuacji gospodarczej (w tym bariery działalności),
- Dział 2 – Prognoza sytuacji gospodarczej,
- Dział 3 – Inwestycje.

Formularz AK-H/m (ankieta koniunktury gospodarczej w handlu) podzielony jest na 2 działy:

- Dział 1 – Ocena sytuacji gospodarczej (w tym bariery działalności),
- Dział 2 – Prognoza sytuacji gospodarczej.

Formularz AK-U (ankieta koniunktury gospodarczej w usługach) podzielony jest na 4 działy:

- Dział 1 – Ocena sytuacji gospodarczej (w tym bariery działalności),
- Dział 2 – Prognoza sytuacji gospodarczej,
- Dział 3 – Inwestycje,
- Dział 4 – Dane uzupełniające w zakresie działalności bankowej i ubezpieczeniowej.

Szczegółowy wykaz pytań dla poszczególnych formularzy oraz zestawienie zmian w formularzach w stosunku do ostatniej edycji Zeszytu Metodologicznego (marzec 2018 r.) zamieszczone są w załącznikach do Zeszytu Metodologicznego:

- formularz AK-P – załącznik nr 1,
- formularz AK-B/m – załącznik nr 2,
- formularz AK-H/m – załącznik nr 3,
- formularz AK-U/m – załącznik nr 4
- zestawieniem zmian w ankietach – załącznik nr 5.

5.2. Definicje podstawowych pojęć stosowanych w badaniu koniunktury gospodarczej

Definicje te są widoczne dla respondentów wypełniających poszczególne formularze badania na Portalu Sprawozdawczym GUS:

Bariery – czynniki ograniczające działalność przedsiębiorstwa.

Konkurencyjny import – napływ tańszych, lepszej jakości lub bardziej nowoczesnych produktów z zagranicy.

Koszty zatrudnienia – pełne wynagrodzenie, pieniężne lub w naturze, do zapłacenia przez pracodawcę na rzecz pracownika, w zamian za wykonaną przez niego pracę w okresie księgowym.

Problemy finansowe – związane są m.in. z utratą płynności finansowej, brakiem zdolności do regulowania zobowiązań przedsiębiorstwa.

Obciążenia na rzecz budżetu – bezzwrotne świadczenia jednostki (przedsiębiorstwa) na rzecz budżetu tj. różnego rodzaju podatki (m.in. CIT, PIT, VAT, podatek akcyzowy, cła).

Działalność budowlano-montażowa – roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej, roboty budowlane specjalistyczne (rozbiórka i przygotowanie terenu pod budowę, wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych, wykonywanie robót budowlanych wykończeniowych, pozostałe specjalistyczne roboty budowlane).

Środki własne – fundusze wypracowane przez jednostkę ze sprzedaży produktów (wytworów i usług) oraz towarów i materiałów.

Inwestycje – wydatki na inwestycje (zakup maszyn, urządzeń, środków transportu, budowa i modernizacja budynków oraz budowli, itp.).

Kredyt bankowy – udzielane przez bank przedsiębiorstwu środki pieniężne na podstawie zawartej z nim pisemnej umowy kredytowej.

Kredyt kupiecki – sytuacja w rozliczeniach pomiędzy przedsiębiorstwami, gdy dostawca zgadza się na odłożoną w czasie zapłatę za towar bądź usługę przez odbiorcę.

Moce produkcyjne – obejmują m. in. pracowników, grunty, budynki, maszyny, urządzenia techniczne, środki transportu oraz pozostałe środki trwałe niezbędne do funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Portfel zamówień – lista zamówień złożonych przez klientów przedsiębiorstwa.

Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami – obejmują szkody rzeczowe wywołane przez np. ogień, eksplozję, burzę, inne żywioły, energię jądrową, obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.

Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej oraz przy przewozie osób.

W ostatnich trzech miesiącach – dotyczy trzech miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym zadawane jest pytanie, a porównanie powinno się odnosić do jeszcze wcześniejszych miesięcy (np. pytanie zadawane w kwietniu danego roku dotyczyć będzie okresu styczeń-marzec danego roku, który należy porównać z miesiącami październik-grudzień poprzedniego roku).

5.3. Klasyfikacje

Klasyfikacje stosowane w badaniu Koniunktura gospodarcza:

Polska Klasyfikacja Działalności 2007 (PKD 2007) wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885), która została opracowana na podstawie statystycznej klasyfikacji działalności gospodarczej NACE Rev 2.

https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm

Rozdział 6. Organizacja badania – sposób zbierania danych

6.1. Obowiązek udziału w badaniu

Badanie koniunktury gospodarczej, zgodnie z art. 30 i 30a Ustawy o statystyce publicznej, jest badaniem obowiązkowym i obejmuje corocznie ok. 19600 przedsiębiorstw przemysłowych, budowlanych, handlowych i usługowych. Dobór jednostek do badania został opisany w punkcie 3.2 niniejszego Zeszytu Metodologicznego.

6.2. Częstotliwość przeprowadzania badania

Badanie koniunktury gospodarczej jest badaniem miesięcznym przeprowadzanym na podstawie czterech ankiet. W ankiecie wysyłanej do jednostek przemysłowych jest również dział pytań zadawanych podmiotom raz na kwartał (w styczniu, kwietniu, lipcu i październiku) oraz dział pytań zadawanych dwa razy w roku (w marcu i październiku), natomiast w ankiecie przeznaczonej dla firm budowlanych i usługowych znajduje się dodatkowo dział pytań, na które respondenci udzielają odpowiedzi dwa razy w roku (w marcu i październiku).

Firmy mają obowiązek przekazania informacji (wypełnienia formularza) w terminie do 10. dnia danego miesiąca. Dane te są gromadzone i publikowane w miesiącu, w którym zostały zebrane.

6.3. Tajemnica statystyczna

Pracownicy służb statystyki publicznej prowadzący i nadzorujący badanie koniunktury gospodarczej zobowiązani są, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, do zachowania w tajemnicy informacji uzyskanych od jednostek w odpowiedziach na wszystkie pytania zawarte w formularzu.

Art. 10 wspomnianej ustawy brzmi następująco: *Dane jednostkowe identyfikowalne zebrane w badaniach statystycznych podlegają bezwzględnej ochronie. Dane te mogą być wykorzystywane wyłącznie do opracowań, zestawień i analiz statystycznych oraz do tworzenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego operatu do badań statystycznych; udostępnianie lub wykorzystywanie tych danych dla innych niż podane w ustawie celów jest zabronione (tajemnica statystyczna).*

6.4. Jednostki statystyki publicznej prowadzące badanie

Jednostką autorską odpowiedzialną za metodologię badania, inicjowanie nowych rozwiązań, analizę i prezentowanie wyników badania jest Departament Studiów Makroekonomicznych i Finansów (Wydział Badań Koniunktury Gospodarczej) GUS. Prowadzi on prace badawczo-rozwojowe nad metodami oceny sytuacji społeczno-gospodarczej kraju oraz koniunktury, nadzoruje zachowanie ciągłości i spójności badania, dokonuje analizy i opracowania uzyskanych wyników, szeregu publikacji i kontroli ich udostępniania. Jest także odpowiedzialny za realizację zapotrzebowania na dane zgłaszane przez odbiorców takich jak: uczelnie, organizacje, odbiorcy indywidualni itp.

Badanie jest przygotowywane we współpracy z Departamentem Programowania i Koordynacji Badań GUS (w zakresie losowania prób) oraz według specjalizacji z Urzędem Statystycznym w Zielonej Górze.

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze specjalizuje się w zbieraniu, gromadzeniu, przetwarzaniu i analizowaniu danych w obszarze koniunktury gospodarczej; współpracuje z Departamentem Studiów Makroekonomicznych i Finansów GUS jako departamentem autorskim, odpowiedzialnym za realizację zadań przy badaniu koniunktury gospodarczej, w tym prac rozwojowych i wdrożeniowych. Opracowuje i publikuje informacje sygnałne na poziomie wojewódzkim oraz jest odpowiedzialny m.in. za zasilanie danymi bazy DBW Koniunktura Gospodarcza.

6.5. Proces pozyskiwania danych

Pozyskiwanie danych w ramach badania poprzedzone jest utworzeniem kartoteki zawierającej dane jednostek sprawozdawczych, za której przygotowanie jest odpowiedzialny Urząd Statystyczny w Zielonej Górze we współpracy z Departamentem Studiów Makroekonomicznych i Finansów. Na tym etapie departament autorski przygotowuje wagi niezbędne do uogólniania wyników badania na populację generalną.

Urząd Statystyczny w Zielonej Górze przy pomocy aplikacji Generator Kartotek określa algorytm wyboru kartoteki do badania, na podstawie którego prowadzone są dalsze etapy organizacji badania (struktura kartoteki, struktura operatu). W Generatorze Kartotek zostaje utworzony operat do badania, z którego losowane są jednostki tworzące próbę. Kartoteka po zatwierdzeniu w Generatorze Kartotek jest zamieszczana na Portalu Sprawozdawczym GUS.

6.6. Opracowywanie wyników

Zbierane dane z zakresu badania koniunktury gospodarczej podlegają bieżącej kontroli. Pierwsza kontrola – w formularzu elektronicznym – odbywa się na podstawie założeń do kontroli logiczno-rachunkowej dla formularza on-line tworzonych w Departamencie Studiów Makroekonomicznych i Finansów. Po przetestowaniu aplikacji wprowadzane są ewentualne korekty.

Kolejna kontrola przeprowadzana jest zarówno przez koordynatorów badania w Urzędzie Statystycznym w Zielonej Górze, jak i pracowników Departamentu Studiów Makroekonomicznych i Finansów – sprawdzana jest poprawność uzyskanych danych i ich kompletność, dokonywana jest analiza wyników tablic. Ich akceptacja umożliwia przystąpienie do opracowywania informacji wyników.

6.7. Obliczanie wskaźników

Otrzymywane od poszczególnych respondentów odpowiedzi na pytania zawarte w ankietach koniunktury stanowią podstawę do obliczania wskaźników koniunktury. Odbywa się to odrębnie dla każdego pytania, a poszczególne etapy kalkulacji wskaźników prostych i złożonych dostarczają danych w przekrojach przyjętych w założeniach do badania.

Wskaźniki proste

W przypadku pytania jakościowego jednokrotnego wyboru z trzema wariantami odpowiedzi (np. pytanie o popyt, produkcję, sytuację finansową), pierwszym etapem obliczeń jest sumowanie liczby wskazań dla każdego z wariantów: pozytywny (+) – oznaczający poprawę sytuacji z punktu widzenia przedsiębiorcy, neutralny (=) – wskazujący, że sytuacja nie uległa zmianie i negatywny (-) – oznaczający pogorszenie sytuacji, zgłaszanych przez podmioty zaliczone do danej warstwy klasyfikacyjnej (np. przedsiębiorstwa małe produkujące wyroby z gumy i tworzyw sztucznych). Drugim krokiem jest obliczenie struktury tych trzech odpowiedzi, sumującej się do 100% (np. 50% odpowiedzi pozytywnych, 30% neutralnych, 20% negatywnych). Struktura ta to tzw. „lustro koniunktury”. Prosty wskaźnik koniunktury dla tego typu pytania jest wyliczany według wzoru (1) jako różnica między procentowym udziałem odpowiedzi pozytywnych (+) oraz procentowym udziałem odpowiedzi negatywnych (-), co tworzy tzw. saldo odpowiedzi na dane pytanie. Oznacza to, że saldo odpowiedzi nie uwzględnia środkowego z dopuszczalnych wariantów odpowiedzi, tzw. wariantu neutralnego (=). W podanym wyżej przykładzie saldo odpowiedzi, a tym samym wskaźnik koniunktury wynosi plus 30 (50% – 20%).

$$x_j = p_{j(1)} - p_{j(3)} \quad (1)$$

gdzie:

x_j – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j ,

$p_{j(1)}$ – udział procentowy wariantu 1 odpowiedzi (pozytywnego) na pytanie j ,

$p_{j(3)}$ – udział procentowy wariantu 3 odpowiedzi (negatywnego) na pytanie j .

Warto tu podkreślić, że prosty wskaźnik koniunktury przyjmujący wartość np. plus 10 może być efektem różnych luster koniunktury: 50% odpowiedzi pozytywnych, 10% odpowiedzi neutralnych i 40% negatywnych lub odpowiednio 20%, 70% i 10% itd. Wskaźnik ten mówi zatem o przewadze uzyskanych opinii pozytywnych nad negatywnymi (jeśli uzyskuje znak „+”) lub negatywnych nad pozytywnymi (jeśli uzyskuje znak „-”). W skrajnych przypadkach może osiągnąć wartość +100 lub -100. Dodatnia wartość wskaźnika oznacza sytuację pozytywną z punktu widzenia przedsiębiorców, zaś ujemna – negatywną.

W polskiej statystyce publicznej przyjęto konwencję, że wzrost wskaźnika w badaniu koniunktury jest z założenia sygnałem poprawy, natomiast jego spadek – sygnałem pogorszenia, dlatego dla niektórych pytań salda są liczone na zasadzie odjęcia od trzeciego wariantu odpowiedzi wariantu pierwszego, jak

zaprezentowano we wzorze (2). Dotyczy to pytań, które odnoszą się do stanu zapasów wyrobów gotowych i opóźnień płatności, a więc do pytań, w których pierwszy wariant odpowiedzi (wzrost, zwiększenie się) oznacza sytuację zasadniczo negatywną z punktu widzenia przedsiębiorców. Dzięki takiemu liczeniu sald uzyskuje się, podobnie jak dla pierwszej grupy pytań, wskaźnik dodatni w przypadku sytuacji pozytywnej dla przedsiębiorstwa, ujemny – dla sytuacji niekorzystnej.

$$x_j = p_{j(3)} - p_{j(1)} \quad (2)$$

gdzie:

x_j – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j ,

$p_{j(1)}$ – udział procentowy wariantu 1 odpowiedzi (pozytywnego) na pytanie j ,

$p_{j(3)}$ – udział procentowy wariantu 3 odpowiedzi (negatywnego) na pytanie j .

W przypadku pytań, które oprócz trzech wariantów wykluczających się odpowiedzi dopuszczają dodatkowe warianty odpowiedzi np. „nie wiem”, „nie dotyczy”, „nie przewiduje się”, lustro koniunktury i w następstwie wskaźnik koniunktury obliczane są na podstawie liczby (struktury) wskazań na podstawowe warianty odpowiedzi, z pominięciem wariantu dodatkowego według wzoru (1).

W ankietach koniunktury przetwórstwa przemysłowego i budownictwa znajduje się pytanie o aktualne moce produkcyjne przy posiadanym portfelu zamówień, dla którego wskaźnik liczy się w sposób inny od pozostałych - jako różnicę między średnią arytmetyczną procentów odpowiedzi na warianty pierwszy i drugi (zbyt duże, wystarczające) i procentem odpowiedzi na wariant trzeci (zbyt małe) jak przedstawiono we wzorze (3).

$$x_j = \frac{p_{j(1)} + p_{j(2)}}{2} - p_{j(3)} \quad (3)$$

gdzie:

x_j – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j ,

$p_{j(1)}$ – udział procentowy wariantu 1 odpowiedzi (zbyt duże) na pytanie j ,

$p_{j(2)}$ – udział procentowy wariantu 2 odpowiedzi (wystarczające) na pytanie j ,

$p_{j(3)}$ – udział procentowy wariantu 3 odpowiedzi (zbyt małe) na pytanie j .

W pytaniach, w których dopuszcza się możliwość zaznaczenia więcej niż jednego wariantu odpowiedzi, np. w pytaniu o bariery działalności, w pierwszym etapie obliczana jest liczba przedsiębiorstw, które nie zgłaszają żadnych barier, a następnie ich procentowy udział w ogólnej liczbie podmiotów odpowiadających na pytanie. Wskaźniki dla tego rodzaju pytania liczone są jako procentowy udział wskazań danego wariantu w sumie przedsiębiorstw zgłaszających wszystkie warianty (suma tych wskaźników może być większa od 100%) jak zaprezentowano we wzorze (4).

$$x_{j(i)} = \frac{n_{j,i}}{n - n_{j,1} - n_{j,b}} * 100 \quad (4)$$

gdzie:

$x_{j(i)}$ – wskaźnik odczuwania i -tego wariantu pytania j ,

n – liczba jednostek, które złożyły sprawozdanie w danej warstwie klasyfikacyjnej,

$n_{j,i}$ – liczba respondentów wybierających wariant i pytania j w danej warstwie klasyfikacyjnej,

$n_{j,1}$ – liczba respondentów wybierających wariant 1 (brak barier) pytania j w danej warstwie klasyfikacyjnej,

$n_{j,b}$ – liczba braków odpowiedzi na pytanie j w danej warstwie klasyfikacyjnej.

W przypadku pytań ilościowych np. o wykorzystanie mocy produkcyjnych czy o zagwarantowany okres produkcji/działania, wskaźnik dla danej warstwy klasyfikacyjnej obliczany jest według wzoru (5) jako średnia arytmetyczna uzyskanych odpowiedzi.

$$x_j = \frac{\sum o_j}{n_j} \quad (5)$$

x_j – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j,

o_j – odpowiedź na pytanie ilościowe: $o_j \in (0; 100)$ dla pytania o wykorzystanie mocy produkcyjnych
 $o_j \in (0; 99,9)$ dla pytania o zagwarantowany okres produkcji/działania,

n_j – liczba jednostek, które odpowiedziały na pytanie j.

Przyjęty w GUS sposób obliczania wskaźników koniunktury dla pytań zharmonizowanych jest spójny z metodologią zalecaną przez Komisję Europejską. Wyjątek stanowi sposób liczenia wskaźnika dotyczącego zapasów. W GUS wskaźnik jest wyliczany jako różnica między trzecim i pierwszym wariantem odpowiedzi, tak by zmiana wskaźnika konsekwentnie wskazywała kierunek zmian koniunktury, podczas gdy w Komisji Europejskiej wszystkie wskaźniki bez wyjątku są liczone jako różnica między pierwszym a trzecim wariantem odpowiedzi. To, że są one traktowane jako zjawisko negatywne, KE uwzględnia dopiero na etapie opisu wyników i tworzenia tzw. złożonych wskaźników koniunktury.

Agregacja wskaźników prostych

Obliczone na podstawie przedstawionej powyżej zasady wskaźniki nieważone dla określonej warstwy klasyfikacyjnej są następnie agregowane według wzorów (6), (7), (8), (9), (10).

$$X_{j,d} = \frac{\sum_k x_{j,k,d} * w_{k,d}}{\sum_k w_{k,d}} \quad (6)$$

$$X_{j,MIG} = \frac{\sum_k x_{j,k,MIG} * w_{k,MIG}}{\sum_k w_{k,MIG}} \quad (7)$$

$$X_{j,k} = \frac{\sum_d x_{j,k,d} * w_{k,d}}{\sum_d w_{k,d}} \quad (8)$$

$$X_{j,R} = \frac{\sum_k x_{j,R,k} * w_{R,k}}{\sum_k w_{R,k}} \quad (9)$$

$$X_j = \sum_d x_{j,d} * \frac{\sum_k w_{k,d}}{\sum_{k,d} w_{k,d}} \quad (10)$$

$X_{j,d}$ – ważony prosty wskaźnik dla pytania j, dla działu PKD d,

$X_{j,MIG}$ – ważony prosty wskaźnik dla pytania j, dla grupowania MIG,

$X_{j,k}$ – ważony prosty wskaźnik dla pytania j dla klasy wielkości k,

$X_{j,R}$ – ważony prosty wskaźnik dla pytania j dla województwa R,

X_j – ważony prosty wskaźnik dla pytania j,

$x_{j,k,d}$ – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j, dla klasy wielkości k i działu PKD d,

$x_{j,R,k}$ – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j, dla województwa R i klasy wielkości k,

$x_{j,d}$ – nieważony prosty wskaźnik dla pytania j, dla działu PKD d,

$W_{k,d}$ – przychody dla działu d w ramach klasy wielkości k,

$W_{k,MIG}$ – przychody dla grupowania MIG w ramach klasy wielkości k,

$W_{R,k}$ – przychody dla województwa R w ramach klasy wielkości k.

Jako wagi dla badania koniunktury gospodarczej przyjmuje się przychody ze sprzedaży, dostępne z ostatnich rocznych badań działalności gospodarczej przedsiębiorstw.

Wskaźniki złożone

Obliczane w przedstawiony powyżej sposób proste wskaźniki koniunktury mogą być wykorzystywane do konstrukcji tzw. złożonych wskaźników koniunktury. Pozwalają one na bardziej ogólne, syntetyczne spojrzenie na stan koniunktury w danym sektorze gospodarki. Przykładowo, dla zmiennych, o które respondenci są pytani zarówno w części diagnostycznej, jak i prognostycznej ankiety (np. portfel zamówień, produkcja, sytuacja finansowa) możliwe jest obliczanie wskaźników złożonych jako średniej arytmetycznej dwóch wskaźników prostych. Na tej zasadzie liczony jest w GUS wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury (BCI). Uwzględnia się w nim dwa wskaźniki proste, dotyczące bieżącej i przewidywanej ogólnej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstw i jest liczony według wzoru (11) dla każdego z czterech badań koniunktury gospodarczej z osobna.

$$BCI = \frac{x_{(b)} + x_{(p)}}{2} \quad (11)$$

gdzie:

BCI – wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury,

$x_{(b)}$ – prosty wskaźnik dla pytania o bieżącą ogólną sytuację gospodarczą przedsiębiorstwa,

$x_{(p)}$ – prosty wskaźnik dla pytania o przewidywaną ogólną sytuację gospodarczą przedsiębiorstwa.

Wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury (BCI) jest wzorowany na wskaźniku złożonym stosowanym przez Instytut Badań Gospodarczych przy Uniwersytecie Monachijskim (IFO). Wskaźnik ten, podobnie jak wskaźniki proste, może przyjmować wartości od -100 do +100, wartości poniżej zera są oceniane jako negatywne (wskazujące na gorszą koniunkturę), a powyżej zera – jako pozytywne (wskazujące na dobrą koniunkturę). Wskaźnik przyjmujący wartość równą zero występuje w sytuacji, gdy koniunktura nie zmienia się.

Innym przykładem wskaźników złożonych są tzw. wskaźniki ufności – WU (confidence indicators – CI) liczone przez Komisję Europejską według jednolitej metodologii, z wykorzystaniem wybranych wskaźników prostych dotyczących różnych pytań dla każdego z sektorów gospodarki. W zależności od badania, są one liczone według wzoru (12) z wyrównanych sezonowo dwóch (budownictwo) lub trzech wskaźników prostych (pozostałe badania koniunktury gospodarczej):

- przetwórstwo przemysłowe – wskaźnik dotyczący bieżącego portfela zamówień (stanu), poziomu zapasów (z odwrotnym znakiem) oraz przewidywanej produkcji,
- budownictwo – wskaźnik dotyczący bieżącego portfela zamówień (stanu) i przewidywanego zatrudnienia,
- handel – wskaźnik dotyczący przeszłej i przyszłej sytuacji przedsiębiorstwa (lub sprzedaży) oraz poziomu zapasów (z odwrotnym znakiem),
- usługi – wskaźnik dotyczący ogólnej sytuacji jednostki w ostatnich trzech miesiącach, popytu w ostatnich trzech miesiącach oraz przewidywanego popytu.

$$WU = \frac{\sum_1^n x_j}{n} \quad (12)$$

gdzie:

WU – wskaźnik ufności,

x_j – wskaźnik prosty dla pytania j (dane wyrównane sezonowo),

n – liczba wskaźników prostych branych do wyliczenia wskaźnika złożonego CI w danym badaniu koniunktury gospodarczej.

Od 1985 r. Komisja Europejska liczy także wskaźnik złożony dla całej gospodarki każdego kraju członkowskiego Unii Europejskiej, jak i całej Unii. Jest to tzw. wskaźnik odczuć ekonomicznych (Economic Sentiment Indicator – ESI), na który składają się wyżej wymienione wskaźniki proste, stanowiące podstawę obliczania poszczególnych wskaźników ufności z przyporządkowanymi im wagami: dla przemysłu – 40%, usług – 30%, budownictwa – 5%, handlu – 5%, konsumentów – 20%.

Wskaźniki ufności (WU) GUS liczone są przy wykorzystaniu metody obliczania wskaźników europejskich. Natomiast metoda liczenia wskaźnika syntetycznego dla Polski (Ogólny wskaźnik syntetyczny koniunktury gospodarczej GUS – SI) bazuje na dostosowanej metodologii europejskiego wskaźnika ESI – nie uwzględnia się jednak wyników badania kondycji gospodarstw domowych⁵ (postaw konsumenckich).

Ze względu na fakt, że do konstrukcji wskaźników ufności (WU) stosowane są wskaźniki proste, których wartości kształtują się na różnych poziomach, dokonuje się standaryzacji wszystkich składowych. Wskaźniki są standaryzowane co miesiąc przy zastosowaniu następujących wzorów:

$$Y_{j,t} = \frac{X_{j,t} - \bar{X}_j}{S_j} \quad (13)$$

$$\bar{X}_j = \frac{1}{T'} \sum_{t=1}^{T'} X_{j,t} \quad (14)$$

$$S_j = \sqrt{\frac{1}{T'-1} \sum_{t=1}^{T'} (X_{j,t} - \bar{X}_j)^2} \quad (15)$$

gdzie:

$Y_{j,t}$ – wskaźnik zestandaryzowany dla pytania j oraz miesiąca t ,

$X_{j,t}$ – wskaźnik prosty dla pytania j oraz miesiąca t ,

\bar{X}_j – średnia wyliczona dla wskaźnika prostego dla pytania j ,

S_j – odchylenie standardowe wyliczone dla wskaźnika prostego dla pytania j ,

T' – liczba miesięcy od miesiąca rozpoczęcia liczenia wskaźnika do bieżącego miesiąca (np. dla wskaźnika o zatrudnienie w trzech ostatnich miesiącach w usługach, który zaczął być liczony po raz pierwszy w styczniu 2004 r. to do grudnia 2022 r. będzie 228 miesięcy).

Do budowy ogólnego wskaźnika syntetycznego koniunktury gospodarczej dla Polski (SI) wykorzystywane są – podobnie jak dla wskaźników opracowywanych przez DG ECFIN – wyrównane sezonowo, zestandaryzowane wskaźniki proste. Wagi wykorzystywane przy liczeniu SI przez GUS są natomiast

⁵ KE wykorzystuje dane z badania koniunktury gospodarczej GUS, natomiast dane z badania koniunktury konsumenckiej pochodzą z GfK Polonia (dane o ESI dla Polski są dostępne na stronie Komisji Europejskiej). GUS nie dysponuje wynikami badania koniunktury konsumenckiej GfK Polonia. Prowadzone badanie kondycji gospodarstw domowych (postaw konsumenckich) statystyki publicznej wg. standardowej, międzynarodowej metodologii (podobnie jak GfK Polonia) daje inne wyniki. Stąd też GUS przy konstrukcji SI stosuje wyłącznie wskaźniki ufności z badań koniunktury gospodarczej (bez uwzględniania koniunktury konsumenckiej) – z uwagi na to, by nie doprowadzać do problemów interpretacyjnych już skomplikowanej struktury wskaźników z różnych źródeł.

dostosowane do braku danych z koniunktury konsumenckiej i wynoszą: przetwórstwo przemysłowe – 50%, usługi – 38%, handel – 6%, budownictwo – 6%.

Wskaźnik syntetyczny (SI), podobnie jak wskaźnik ESI jest zestandaryzowany wobec poziomu 100, w związku z tym wartości tego wskaźnika powyżej 100 wskazują, że SI kształtuje się na poziomie powyżej długookresowej średniej, podczas gdy wartości poniżej 100 – SI jest poniżej tej średniej.

Rozdział 7. Sposób prezentacji wyników

7.1. Podstawowe wyniki uzyskiwane z badania

Badanie koniunktury gospodarczej prezentuje sytuację gospodarczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosi 1 i więcej osób (w przypadku badania koniunktury w przetwórstwie przemysłowym są to firmy o liczbie pracujących 10 i więcej osób), z punktu widzenia rodzaju jednostki sprawozdawczej, z uwzględnieniem cech charakteryzujących ww. podmioty, a mianowicie:

- wielkości jednostek,
- rodzajów działalności,
- rozmieszczenia przestrzennego.

Prezentacja wyników

Informacje wynikowe są upowszechniane i udostępniane w następujących comiesięcznych formach – na poziomie ogólnopolskim i wojewódzkim:

1. na poziomie ogólnopolskim
 - informacja sygnałna: „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach – (miesiąc, rok)”,
 - publikacja: „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000 – 2023”,
 - bazy w formacie Excel dołączane do publikacji „Koniunktura w przetwórstwie przemysłowym, budownictwie, handlu i usługach 2000-2023” (tak dane ogólnopolskie, jak i dane regionalne),
 - DBW Koniunktura Gospodarcza (tak dane ogólnopolskie, jak i dane regionalne),
 - Infografika – Koniunktura gospodarcza – (miesiąc, rok) (tak dane ogólnopolskie, jak i dane regionalne),
 - publikacja Departamentu Opracowań Statystycznych „Sytuacja społeczno-gospodarcza kraju (miesiąc, rok)”,
 - publikacja Departamentu Opracowań Statystycznych „Biuletyn Statystyczny (miesiąc, rok)”.
2. na poziomie wojewódzkim
 - informacja sygnałnej: „Koniunktura gospodarcza w województwie ... (miesiąc, rok)”,
 - infografika: „Koniunktura gospodarcza w województwie ... (miesiąc, rok) – INFOGRAFIKA”,
 - Biuletyn statystyczny województwa ... – (kwartał, rok),
 - Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa ... – (rok).

Na poziomie ogólnopolskim wyniki badania koniunktury gospodarczej prezentowane są w postaci szeregów czasowych od 2000 r. w następujących przekrojach:

- klas wielkości (do 9 osób pracujących, 10-49 osób pracujących, 50-249 osób pracujących, 250 i więcej osób pracujących),
- sekcji, działów oraz wybranych branż PKD 2007,
- głównych grup produkcji przemysłowej (MIGs) – w badaniu koniunktury przetwórstwa przemysłowego.

Od stycznia 2011 r. wyniki badania koniunktury gospodarczej są również dostępne w przekroju wojewódzkim⁶. W każdym badaniu koniunktury gospodarczej wyniki według województw prezentowane są na poziomie sekcji (w badaniu handlu – działów) według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007).

Są to:

- przetwórstwo przemysłowe – sekcja C,
- budownictwo – sekcja F,
- handel detaliczny – połączone działy 45 i 47,
- handel hurtowy – dział 46,
- usługi – sekcje H, I, J.

⁶ Dane są agregowane do poziomu województw na bazie siedziby przedsiębiorstwa.

Przy interpretacji wskaźników należy pamiętać, iż wyniki prezentują opinie przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie danego województwa, których działalność może jednak wykraczać poza jego granice, jak również poza granice Polski.

Wybrane szeregi czasowe (zarówno niewyrównane, jak i wyrównane sezonowo) publikowane są też co miesiąc w Biuletynie Statystycznym. Prezentowany jest tam wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury (BCI) oraz wskaźniki diagnostyczne i prognostyczne najistotniejsze dla każdego badania. Wybrane wyniki badania koniunktury gospodarczej dla poszczególnych województw niewyrównane sezonowo są również prezentowane w wojewódzkich Biuletynach Statystycznych.

Od 2015 r. dostępna jest DBW Koniunktura Gospodarcza zawierająca, podobnie jak bazy Excel (dołączane do publikacji), szeregi czasowe ze wszystkich badań koniunktury gospodarczej według PKD 2007 na poziomie ogólnopolskim i w układzie wojewódzkim, wraz z dodatkowymi informacjami (np. podstawowe definicje, odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania).

Publikacje ogólnopolskie przygotowywane są przez pracowników Departamentu Studiów Makroekonomicznych i Finansów. Dodatkowe informacje sygnałowe (na poziomie wojewódzkim) są opracowywane przez pracowników Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze i informacje te są zamieszczane na stronach internetowych odpowiednich Urzędów Statystycznych.

Krótkie informacje na temat wybranych wskaźników koniunktury publikowane są w mediach społecznościowych Urzędu.

7.2. Wyrównanie sezonowe

Wiele badanych zjawisk społecznych i gospodarczych charakteryzuje się sezonowością, tj. występowaniem powtarzającego się w kolejnych latach wzorca zmian poziomu zjawiska w ciągu roku (wahań sezonowych). Oznacza to, że szeregi czasowe o częstotliwości większej niż roczna (np. kwartalne, miesięczne), zawierają tzw. składową sezonową. Jeżeli w szeregu czasowym występuje efekt sezonowy, trudno jest formułować wnioski na temat krótkookresowych zmian poziomu zjawiska na podstawie danych surowych, gdyż samo porównanie wartości dla dwóch kolejnych miesięcy/kwartalów nie pozwala rozstrzygnąć, czy mamy do czynienia z rzeczywistą zmianą kształtowania się zjawiska, czy ze zmianą wynikającą z efektu sezonowego.

Wyrównanie sezonowe wykonuje się poprzez dekompozycję szeregu na składowe za pomocą metod analizy szeregów czasowych. Wśród wyodrębnianych w ten sposób elementów szeregu znajduje się składowa sezonowa, którą następnie usuwa się z szeregu poprzez odjęcie lub podzielenie przez oszacowane jej wartości, zależnie od zastosowanego – addytywnego lub multiplikatywnego – modelu dekompozycji szeregu⁷. W GUS do wyrównywania sezonowego szeregów czasowych stosowana jest metoda TRAMO/SEATS⁸ zaimplementowana w programie JDemetra+, jako jedna z dwóch metod zalecanych przez Eurostat.

Wyrównywanie sezonowe wybranych danych koniunktury gospodarczej dokonywane jest na aktualizowanych co miesiąc całych szeregach czasowych z zastosowaniem przez cały rok stałych parametrów modelu. Wyniki badania są wyrównywane sezonowo bez uwzględnienia korekty dni roboczych i efektu kalendarza. W przypadku identyfikacji wartości nietypowych korekta dokonywana jest automatycznie. Nowy model do wyrównywania sezonowego szeregów czasowych generowany jest w lutym każdego roku. Wybrane, ale całe szeregi czasowe są poddawane rewizji i publikowane w informacji sygnałnej, bazie Excel dołączonej do publikacji i w „Biuletynie Statystycznym”.

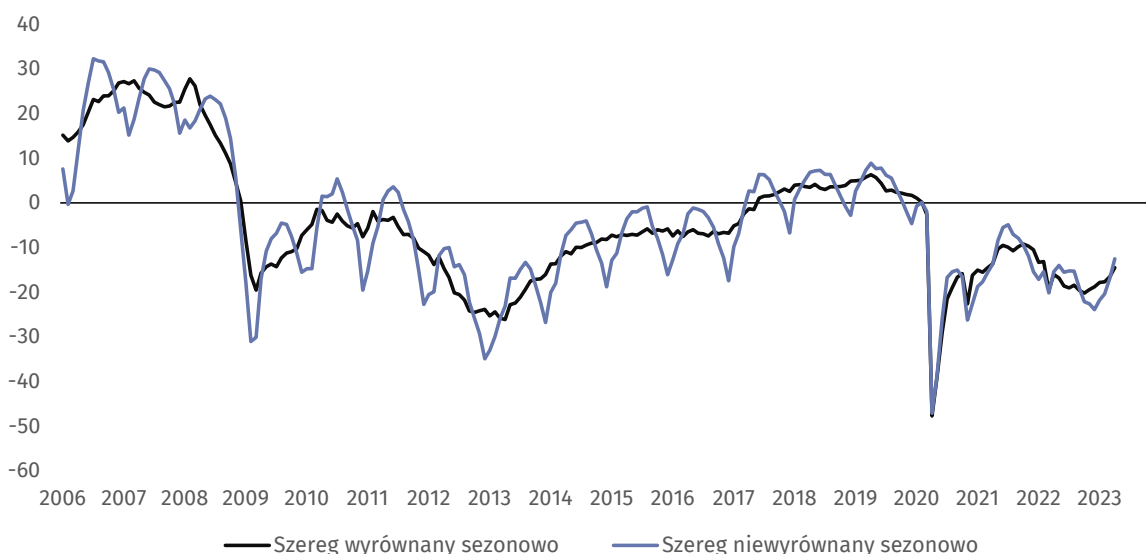
W Komisji Europejskiej (DG ECFIN) do eliminacji wahań sezonowych od 1 maja 2022 r. stosuje się metodę TRAMO/SEATS (podobnie jak w GUS) z automatycznym wykrywaniem wartości odstających. Metoda ta zastąpiła używaną poprzednio metodę Dainties. Jednak w przypadku wskaźników złożonych przyjmuje się inną kolejność przeliczeń: w GUS w przypadku wskaźnika ogólnego klimatu (BCI) wyrównuje się wskaźnik złożony, natomiast w Komisji Europejskiej (DG ECFIN) – składające się na wskaźnik złożony wskaźniki

⁷ Zastosowanie modelu addytywnego lub multiplikatywnego zależy od charakteru szeregu. W przypadku badania koniunktury gospodarczej GUS model multiplikatywny ma zastosowanie tylko w przypadku jednego prezentowanego szeregu, model addytywny – do pozostałych szeregów.

⁸ Metoda wyrównywania szeregów czasowych, składająca się z dwóch procesów: Time Series Regression with ARIMA Noise, Missing Observations and Outliers Signal Extraction in ARIMA Time Series.

proste. W przypadku liczonego przez GUS wskaźnika SI dla Polski stosuje się identyczną co w DG ECFIN metodę – wyrównywania sezonowego na poziomie wskaźników prostych.

Wykres 1. Budownictwo – wskaźnik ogólny klimat koniunktury – szereg wyrównany i niewyrównany sezonowo

Źródło: dane własne.

7.3. Wartość poznawcza wskaźników koniunktury

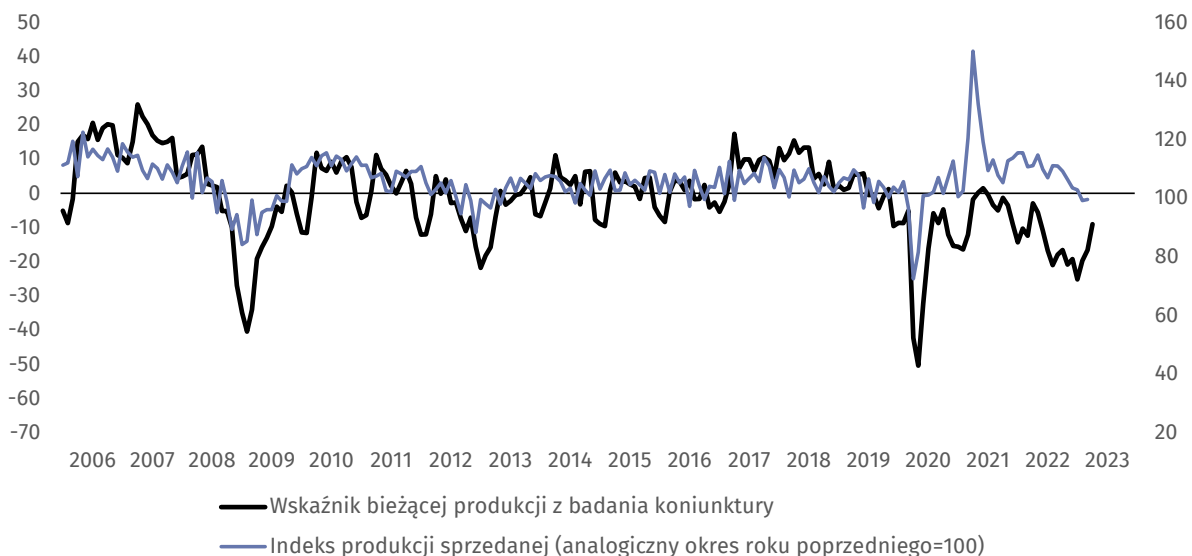
Przede wszystkim należy podkreślić, że badanie koniunktury dostarcza informacji o kierunkach zmian obserwowanych w gospodarce, a w mniejszym stopniu o poziomie kształtowania się danego wskaźnika, służy zatem do analiz trendów rozwoju gospodarczego⁹. Stąd też istotnym warunkiem, jaki musi być spełniony zanim wyniki zaczną być wykorzystywane w długookresowych analizach bieżącej i przyszłej sytuacji gospodarczej, jest dysponowanie odpowiedniej długości szeregami danych wynikowych. Zazwyczaj przyjmuje się, że szeregi te powinny obejmować przynajmniej pięcioletnie okresy. Z kolei, w przypadku analiz krótkookresowych dla potwierdzenia trendu uznaje się okres 3-6 miesięcy. Tak więc, prezentując wyniki badania koniunktury w danym miesiącu należy zwrócić uwagę nie tylko na to, czy omawiany wskaźnik przyjmuje wartość dodatnią czy ujemną (co świadczy o przewadze – odpowiednio – optymistycznych bądź pesymistycznych opinii respondentów), ale głównie na to, jaki jest kierunek zmian obserwowanych w danym segmencie gospodarki. W tym celu konieczne jest porównanie wartości wskaźnika z danego punktu czasowego z jego wartością w poprzednim, lub – szerzej – poprzednich momentach. Zasada taka odnosi się zarówno do wskaźników diagnostycznych, jak i prognostycznych.

W miarę zwiększania się ilości posiadanych informacji, a tym samym dysponowania coraz dłuższymi szeregami danych, wyniki mogą być wykorzystywane do badań wieloletnich cykli gospodarczych, określania faz wzrostu, spadku i punktów zwrotnych cykli. Mogą też stanowić źródło informacji wykorzystywanej w opracowywaniu krótkookresowych prognoz sytuacji gospodarczej, a także do przewidywania punktów zwrotnych cyklu gospodarczego.

Jednym ze sposobów na potwierdzenie, że subiektywne opinie wyrażane przez przedsiębiorców dostatecznie dobrze odzwierciedlają sytuację gospodarczą i zachodzące w niej zmiany, jest kontrolowanie jakości opinii formułowanych przez badanych przedsiębiorców poprzez sprawdzalność zgłaszanych przez nich ocen danego zjawiska z późniejszymi danymi ilościowymi czyli rzeczywistością jego realizacją (przykład takiego porównania zilustrowano wykresem 2).

⁹ Testy (przykład w cytacji chodzi o dane z testu koniunktury) nie określają w sposób wymierny poziomu aktywności ani skali zmian, poprzestają na werbalnej ocenie stanu i tendencji (Z. Matkowski, Metody diagnozowania i prognozowania koniunktury, Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego, Warszawa 1993).

Wykres 2. Przetwórstwo przemysłowe – wskaźnik bieżącej produkcji z badania koniunktury i indeks produkcji sprzedanej

Źródło: dane własne.

Ze względu na subiektywny charakter badania koniunktury, a także zakres zadawanych pytań, dotyczących zarówno bieżącej, jak i przewidywanej sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa kluczowe z punktu widzenia wartości poznawczej wskaźników jest, by odpowiedzi udzielała osoba posiadająca niezbędne informacje o bieżącej sytuacji jednostki, a także o planach na przyszłość. Zgodnie z wytycznymi ankiety powinien wypełniać członek kierownictwa czy zarządu przedsiębiorstwa, ale akceptowalne jest też, gdy jest to kierownik lub odpowiednio poinformowany pracownik działu finansowego. Z przeprowadzonego w 2016 r. wśród respondentów badania dotyczącego procesu wypełniania ankiet koniunktury (Badanie badania koniunktury gospodarczej GUS) wynika, że w ponad 70% przypadków na ankiety koniunktury gospodarczej odpowiedzi udzielają członkowie kierownictwa/zarządu/dyrekcji przedsiębiorstwa, kierownicy działu finansowego, pracownicy działu finansowego, które to osoby tylko z racji miejsca w strukturze zarządzania posiadają informacje na temat bieżącej i przyszłej działalności przedsiębiorstwa. Także bieżące kontakty z respondentami potwierdzają tę sytuację.

7.4. Ograniczenia dotyczące publikowania wyników

Przy publikowaniu danych z badania koniunktury gospodarczej uwzględnia się ograniczenia prezentacji wyników do wskazanych przekrojów, które wynikają z konieczności zachowania tajemnicy statystycznej oraz utrzymania wysokiej jakości wyników. Stąd dane dostępne są w następujących przekrojach:

- na poziomie ogólnopolskim dane publikowane są, w zależności od badania na poziomie:
 - w przetwórstwie przemysłowym – na poziomie klasy wielkości, sekcji/działu PKD 2007/głównych grupowań przemysłowych (MIG),
 - w budownictwie – na poziomie klasy wielkości, sekcji PKD 2007,
 - w handlu – na poziomie klasy wielkości, działu, grupowań PKD 2007,
 - w usługach – na poziomie sekcji/działu PKD 2007,
- na poziomie regionalnym w wybranych obszarach badań (przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy, handel detaliczny, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) dane są prezentowane na poziomie województwa.

7.5. Zasady udostępniania danych

Zgodnie z Ustawą o statystyce publicznej dane są udostępniane zgodnie z zasadą równoprawnego, równorzędnego i równoczesnego dostępu do wynikowych informacji statystycznych, a w szczególności do podstawowych wielkości i wskaźników.

Zbierane i gromadzone w badaniu dane są poufne i podlegają szczególnej ochronie. Dane te mogą być wykorzystywane wyłącznie do opracowań, zestawień i analiz statystycznych, a ich udostępnianie lub

wykorzystywanie dla innych niż wyżej podane celów jest zabronione (tajemnica statystyczna). Identyfikowalne dane jednostkowe występują w badaniu jedynie na etapie zbierania danych od jednostek sprawozdawczych.

Dane udostępniane są w formie zagregowanych informacji wynikowych.

Rozdział 8. Ocena jakości badania

Zarówno wyniki, jak i organizacja badań statystycznych podlegają ocenie jakości, która jest określana zgodnie z wytycznymi Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS) na podstawie następujących kryteriów:

- przydatność/użyteczność/adekwatność danych,
- precyzja/dokładność danych,
- terminowość (czas pomiędzy dostępnością danych a opisywanym zjawiskiem) i punktualność danych,
- dostępność i przejrzystość danych,
- porównywalność (czasowa, przestrzenna i dziedzinowa) danych,
- spójność danych/zastępowalność danych.

Przy ocenie jakości uwzględniane są także koszty i obciążenie respondentów, poufność, transparentność i bezpieczeństwo danych, które nie mają charakteru komponentów jakości sensu stricto.

Jednym z elementów pomiaru, oceny oraz monitorowania jakości badań statystycznych są raporty jakości – sprawozdania o jakości danych zawierające opis wymienionych powyżej podstawowych komponentów jakości. W przypadku badania koniunktury gospodarczej są one sporządzane po zakończeniu badania w danym roku (w terminie określonym przez Urząd Statystyczny w Łodzi).

Struktura raportu jakości dostosowana jest do standardów Europejskiego Systemu Statystycznego, a obowiązek ich sporządzania określa *Zarządzenie wewnętrzne Prezesa GUS nr 35 z dnia 28.12.2011 r. w sprawie pomiaru, oceny oraz monitorowania jakości badań statystycznych w służbach statystyki publicznej*.

Wyniki raportu jakości pozwalają m.in. na określenie mocnych i słabych stron badania, stopnia kompletności badania, czy podjęcie decyzji jakie podjąć działania w celu poprawy jakości i efektywności badania.

Kompletność badania, czyli procent respondentów udzielających odpowiedzi na ankietę, jest regularnie analizowana. Monitorowane są przyczyny braku uczestnictwa w badaniu m.in. z powodu braku działalności (jednostka w budowie, w zawieszeniu, w likwidacji lub upadłości, zakończenia działalności), odmowy czy błędnego doboru.

Tablica 2. Stopień realizacji próby (w %) w poszczególnych obszarach badania koniunktury gospodarczej w poszczególnych miesiącach w latach 2016-2022

Wyszczególnienie	Przetwórstwo przemysłowe (AK-P)												średnia
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
2016	98,1	97,4	96,4	96,6	96,8	96,5	95,6	95,2	96,2	95,9	95,9	95,5	96,4
2017	95,6	96,6	93,5	95,8	96,3	94,2	95,2	93,8	95,2	93,8	94,0	94,1	94,8
2018	88,5	89,2	88,0	88,6	88,8	88,5	87,8	87,7	88,0	87,9	88,4	88,3	88,3
2019	92,8	93,7	91,5	90,5	91,1	90,3	90,1	88,1	90,7	90,2	90,5	88,6	90,7
2020	90,3	93,6	90,4	79,3	89,3	84,1	88,7	87,0	88,5	87,9	85,8	86,1	87,6
2021	94,0	94,2	91,9	91,7	92,9	91,9	91,9	91,0	92,6	91,9	90,7	89,8	92,0
2022	93,9	93,9	93,5	92,8	93,1	93,2	92,8	90,7	93,0	92,0	92,1	91,7	92,7

Wyszczególnienie	Budownictwo (AK-B/m)												średnia
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
2016	88,4	88,0	86,9	88,4	87,7	87,3	85,7	84,9	86,5	86,6	85,7	85,8	86,8
2017	83,0	84,2	83,6	83,9	85,1	82,6	83,8	81,6	83,3	82,8	82,6	82,3	83,2
2018	78,9	79,9	79,2	79,3	78,7	78,8	78,4	76,7	77,6	76,8	77,2	76,8	78,2
2019	83,8	85,9	85,0	82,5	82,8	82,2	81,6	81,3	81,4	81,2	81,3	79,9	82,4
2020	84,7	86,3	83,0	73,2	80,2	78,6	80,9	79,4	79,7	79,7	77,3	77,4	80,0
2021	88,9	89,2	87,4	85,3	85,5	84,3	84,5	82,8	83,5	84,0	81,4	82,0	84,9
2022	88,5	89,2	88,1	86,9	86,8	86,2	86,3	84,3	86,0	86,4	85,6	85,3	86,6

Wyszczególnienie	Handel (AK-H/m)												średnia
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
2016	86,9	87,4	85,9	86,4	86,2	85,8	85,0	84,1	85,3	85,6	85,4	84,6	85,7
2017	83,7	84,3	84,7	85,3	84,8	83,5	83,7	82,9	83,9	83,9	83,5	83,1	83,9

2018	78,5	78,8	79,4	79,1	79,1	78,6	78,1	77,7	77,9	77,7	78,1	77,6	78,4
2019	86,4	87,7	86,7	85,2	85,1	84,3	84,9	83,8	84,7	84,6	83,8	82,5	85,0
2020	87,4	88,2	86,8	75,3	83,1	80,7	82,7	82,7	83,3	83,0	81,1	81,0	82,9
2021	90,3	90,2	89,5	87,6	88,6	87,1	87,5	86,5	87,3	88,3	86,0	86,5	88,0
2022	90,5	90,4	89,9	89,6	89,1	89,1	88,3	87,0	88,7	88,9	87,9	88,0	88,9

Wyszczególnienie	Usługi (AK-U/m)												średnia
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
2016	90,5	90,9	90,2	90,8	90,5	89,4	88,5	88,3	89,3	89,5	88,6	88,0	89,5
2017	86,2	86,0	86,5	86,6	86,6	84,7	85,9	85,1	85,6	85,6	85,6	84,9	85,8
2018	79,2	80,9	81,2	81,7	81,2	80,7	80,1	79,6	79,9	80,7	79,4	79,1	80,3
2019	84,4	85,7	86,0	84,2	84,4	84,1	83,7	82,5	82,9	84,3	82,9	81,7	83,9
2020	86,5	87,5	86,3	74,9	82,4	79,1	83,0	81,2	82,4	82,7	80,0	80,7	82,2
2021	90,6	89,9	89,6	87,8	88,7	87,3	87,9	86,4	87,5	87,6	86,6	86,6	88,0
2022	91,2	91,4	90,2	90,0	89,7	89,9	90,0	88,2	89,0	89,5	88,5	88,2	89,7

Źródło: opracowanie własne.

Analiza kompletności badania oraz braków odpowiedzi jest bardzo istotna m.in. na etapie losowania prób do badania oraz przygotowywania wag do badania na kolejny rok. Zbyt niski poziom realizacji próby może wpłynąć niekorzystnie na liczbę przekrojów, w jakich można prezentować dane, na dokładność wyników, a przez to także na nieodpowiednią interpretację danych.

Precyzję danych z badania reprezentacyjnego koniunktura gospodarcza, ocenia się na podstawie analizy błędów losowych i nielosowych. Ograniczanie i eliminowanie tych błędów wpływa na poprawę jakości danych.

Błędy losowe związane są z liczebnością próby i schematem losowania. Ich istota wynika z faktu, że brak pełnej informacji o zjawisku wpływa na brak pewności co do trafności ocen uzyskanych z badania reprezentacyjnego.

Do błędów losowych zaliczyć możemy m.in.:

- błędy spowodowane rozbieżnościami pomiędzy populacją docelową, a populacją badaną,
- błędy pomiaru, które pojawiają się podczas gromadzenia danych i powodują, że zebrane wartości zmiennych mogą różnić się od wartości rzeczywistych,
- błędy przetwarzania, tj. błędy powstałe na etapie pomiędzy gromadzeniem danych a analizą danych (np. błędy kodowania, redakcji, imputacji itp.),
- błędy braków odpowiedzi.

W celu zmniejszenia błędów nielosowych przesyłane są do respondentów:

- informacje o obowiązku sprawozdawczym (dla podmiotów nie posiadających konta w Portalu Sprawozdawczym, o liczbie pracujących do 5 osób – w formie papierowej),
- informacje z Portalu Sprawozdawczego o zbliżającym się upływie terminu składania sprawozdań,
- monity z Portalu Sprawozdawczego e-mailem oraz kontakty i wyjaśnienia (także w zakresie potencjalnych błędów i pomyłek respondenta czy wyjaśnień metodologicznych).

Ponadto dokonywana jest weryfikacja przeliczeń i sprawdzanie poprawności danych, jak również utrzymywane są kontakty z respondentami w zakresie ich obowiązków sprawozdawczych, tak w celu szybkiego i sprawnego egzekwowania tego obowiązku, jak i udzielania im wszelkiej niezbędnej pomocy przy wypełnianiu formularzy i wyjaśnianiu wątpliwości.

Pośrednim działaniem wpływającym na zmniejszenie tak błędów losowych, jak i nielosowych są częste działania promujące badanie, także w odniesieniu do respondentów. Celem tych działań jest wzrost świadomości respondentów, co do konstrukcji i znaczenia wyników badania.

Pośrednią metodą zachęcania respondentów do udziału w badaniu i poświęcania na niego odpowiedniego czasu i uwagi są dodatkowo nowe kierunki działania promocyjnego np. organizacje przedsiębiorców. Po raz pierwszy w styczniu 2023 r. do nowych respondentów wysłana została oprócz powiadomienia o wylosowaniu do próby na dany rok również ulotka w formie wydruku do listu do tych przedsiębiorców z informacją o badaniu, w tym jego zaletach, rodzajach publikacji oraz wybranymi wynikami z badań dla konkretnego województwa, do którego ta informacja była wysyłana.

Miarą precyzji oszacowań (wyników badania) jest m.in. względny błąd standardowy estymatora danego parametru, tj. odchylenie standardowe estymatora parametru odniesione do wartości estymatora tego parametru. Im mniejszy jest względny błąd standardowy, tym większa precyzja uzyskanych wyników i odwrotnie – im większy jest względny błąd standardowy, tym mniejsza precyzja. W badaniu koniunktury gospodarczej do oszacowania precyzji dla wybranej zmiennej zastosowano metodę opartą na wielokrotnym losowaniu próbek (replikacjach), tzw. metodę bootstrap. Na podstawie ogólnej metody użyto przypadku dla schematu losowania warstwowego z istotnymi co do wielkości frakcjami losowania w poszczególnych warstwach.

Precyzję danych w badaniu przedstawia poniższa tablica.

Tablica 3. Wartość odchylenia standardowego i współczynnika zmienności (względny błąd standardowy) dla estymatora wybranej zmiennej i ocena błędów w poszczególnych obszarach badania koniunktury gospodarczej w 2021 r.

	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel	Usługi
Wartość odchylenia standardowego (pkt.)	1,9	1,0	1,2	1,6
Wartość współczynnika zmienności (%)	3,3	2,3	1,2	5,7
Ocena błędów	nieistotne	nieistotne	nieistotne	nieistotne

Źródło: opracowanie własne.

Bibliografia

Jedną z pierwszych publikacji opisujących metodologię badania koniunktury gospodarczej jest *Measuring Business Cycles* autorstwa Burns, A. F. i Mitchell, W. C. (1946). Zagadnienia metodologii badań koniunktury, cyklu koniunkturalnego oraz stosowane metody badawcze można znaleźć w licznych publikacjach i opracowaniach (także wydanych w języku polskim), z których drobną część przykładowo wymieniono poniżej:

- Adamowicz, E. (2013). *Badania koniunktury. Fakty. Użyteczność*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH.
- Barczyk, R. (1997). *Główne teorie współczesnych wahań koniunkturalnych*. Poznań: Akademia Ekonomiczna w Poznaniu.
- Barczyk, R., Lubiński, M., Konopczak, K. i Marczewski, K. (2010). *Synchronizacja wahań koniunkturalnych Mechanizmy i konsekwencje*. Poznań: WYD UE POZNAŃ.
- Bieć, M. (1996). *Test koniunktury : Metody, techniki, doświadczenia*. Warszawa: Prace i Materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego.
- Burns, A. F. i Mitchell, W. C. (1946). *Measuring Business Cycles*. NBER.
- Drozdowicz-Bieć, M. (2006). *Wskaźniki wyprzedzające, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH*. Warszawa: SGH.
- European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs. (2022). *The Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys. User Guide*.
- Garczarczyk, J. (2009). *Analiza i prognozowaniu wahań koniunkturalnych w gospodarce polskiej*. Poznań.
- Garczarczyk, J. i Mocek, M. (2009). *Koniunktura na rynku finansowym w Polsce w ujęciu regionalnym*. Poznań: Zeszyty Naukowe / Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu.
- Główny Urząd Statystyczny, Departament Przedsiębiorstw. (2018). *Zeszyt metodologiczny. Badanie koniunktury gospodarczej*. Warszawa.
- Hübner, D., Lubiński, M., Małcki, W. i Matkowski, Z. (1994). *Koniunktura gospodarcza*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Lehmann, R. (2020). *The Forecasting Power of the ifo Business Survey. CESifo Working Paper*.
- Lubiński, M. (2002). *Analiza koniunktury i badanie rynków*. Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA.
- Matkowski, Z. (1993). *Metody diagnozowania i prognozowania koniunktur*. Warszawa: Instytut Koniunktur i Cen Handlu Zagranicznego.
- OECD. (2003). *Business Tendency Surveys: A Handbook. OECD 2003*.
- Rekowski, M. (1997). *Koniunktura gospodarcza Polski. Analiza grup produktowych*. Poznań: AKADEMIA.
- Skrzypczyński, P. (2006). *Analiza synchronizacji cykli koniunkturalnych w strefie euro*. Warszawa: Materiały i Studia, Zeszyt 210, s.1-48.

Ponadto wydawnictwem poświęconym w całości szerokorozumianym zagadnieniom badania koniunktury są wydawane przez Instytut Rozwoju Gospodarczego SGH PRACE I MATERIAŁY INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH (obecnie seria zawieszona), a w odniesieniu do forum międzynarodowego można wymienić materiały konferencji i warsztatów CIRET oraz publikację CIRET – Journal of Business Cycle Research.

Badania wykorzystujące dane koniunktury gospodarczej statystyki publicznej oraz rozwijające wybrane aspekty metodologiczne związane z tym obszarem są także prowadzone przez pracowników GUS.

Można tu wymienić m.in.:

Błażej, M. i Ulrichs, M. (2016). Uncertainty Analysis of the Composite Business Cycle Indicators for the Polish Economy. *33rd CIRET Conference*. Kopenhaga.

Ulrichs, M. i Błażej, M. (2014). Zastosowanie metod statystycznych i ekonometrycznych do badania koniunktury gospodarczej. *Wiadomości Statystyczne vol. 59*, 57-74.

Ulrichs, M., Błażej, M. i Jędrych, J. (2014). *Równoległy oraz wyprzedzający zagregowany wskaźnik koniunktury, zegar koniunktury. Identyfikacja mechanizmów i przebiegu cyklu koniunkturalnego dla Polski.. Metodologia*. GUS.

Ulrichs, M., Górajski, M. i Błażej, M. (2021). Firm-level output gap estimation with business tendency surveys data: does capacity utilization help to predict output gap in Poland? *35th CIRET Conference*. Poznań.

Ulrichs, M., Górajski, M. i Błażej, M. (2022). Micro-founded output gaps estimation with business tendency survey data: sectorial and regional output gap decomposition in Poland. *36th CIRET Conference*. Istanbul.

Walkowska, K. (2002). *Badanie kondycji polskiego budownictwa na podstawie wyników badania koniunktury prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny*. Warszawa: Prace i Materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH.

Zagoździńska, I., Walkowska, K. i Gaca, O. (2006). Situation in Service Sector in Poland on the Basis of Business Tendency Survey Results. *28th CIRET Conference*. Rzym.

Załączniki

Załącznik nr 1 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – przemysł,
na 2023 r. – AK-P

 GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl		
Nazwa i adres jednostki (firmy)	AK-P Ankieta koniunktury gospodarczej – przemysł	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny ul. Spokojna 1 65-954 Zielona Góra
Numer identyfikacyjny – REGON	miesiąc 2023 r.	Prosimy przekazać w terminie do 10. dnia danego miesiąca

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dziękujemy za terminowe wypełnienie ankiety i gwarantujemy zachowanie tajemnicy statystycznej

**Odpowiedzi powinny być udzielane z wyłączeniem wpływu czynnika sezonowego,
czyli z pominięciem zmian charakterystycznych dla danego okresu roku.**

I. Ocena sytuacji gospodarczej

W pytaniach oznaczonych numerami od **1** do **10** proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, zaś w pytaniu **11** można wskazać kilka barier.

1.	Jak Państwa zdaniem w ostatnich trzech miesiącach zmieniła się produkcja w Państwa przedsiębiorstwie: wzrosła 1 ☐ pozostała bez zmian 2 ☐ spadła 3 ☐
2.	Jaka jest bieżąca ogólna sytuacja gospodarcza Państwa przedsiębiorstwa: dobra 1 ☐ zadowalająca 2 ☐ zła 3 ☐
3.	Jak zmienia się bieżący portfel zamówień (krajowy i zagraniczny) na produkty Państwa przedsiębiorstwa: wzrasta 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ spada 3 ☐
4.	Jaki jest bieżący portfel zamówień (krajowy i zagraniczny) na produkty Państwa przedsiębiorstwa: zbyt duży 1 ☐ wystarczający 2 ☐ zbyt mały 3 ☐
5.	Jak zmienia się bieżący zagraniczny portfel zamówień na produkty Państwa przedsiębiorstwa: wzrasta 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ spada 3 ☐ nie dotyczy . 4 ☐
6.	Jaki jest bieżący zagraniczny portfel zamówień na produkty Państwa przedsiębiorstwa: zbyt duży . . 1 ☐ wystarczający . 2 ☐ zbyt mały . . 3 ☐ nie dotyczy . 4 ☐
7.	Jak zmienia się bieżąca produkcja Państwa przedsiębiorstwa: wzrasta 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ spada 3 ☐
8.	Jaki jest bieżący stan zapasów wyrobów gotowych w Państwa przedsiębiorstwie: zbyt duży 1 ☐ odpowiedni w stosunku do zapotrzebowania 2 ☐ zbyt mały 3 ☐
9.	Jak zmienia się bieżąca sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa: poprawia się 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ pogarsza się 3 ☐
10.	Jak zmieniają się opóźnienia płatności za produkty sprzedane przez Państwa przedsiębiorstwo: zwiększają się 1 ☐ pozostają bez zmian 2 ☐ zmniejszają się 3 ☐ brak opóźnień płatności 4 ☐

I. Ocena sytuacji gospodarczej (dokończenie)

11. Jakie najważniejsze bariery obecnie ograniczają działalność Państwa przedsiębiorstwa:	brak barier	01	☐
	niedostateczny popyt na rynku krajowym	02	☐
	niedostateczny popyt na rynku zagranicznym	03	☐
	niedobór pracowników	04	☐
	niedobór wykwalifikowanych pracowników	05	☐
	niedobór surowców, materiałów i półfabrykatów (z przyczyn pozafinansowych)	06	☐
	koszty zatrudnienia	07	☐
	problemy finansowe	08	☐
	wysokie obciążenia na rzecz budżetu	09	☐
	konkurencyjny import	10	☐
	niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne	11	☐
niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej	12	☐	
inne (jakie?)	13	☐	

II. Prognoza sytuacji gospodarczej

W każdym pytaniu proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź.

12. Jak Państwa zdaniem w najbliższych trzech miesiącach zmieni się ogólna sytuacja gospodarcza Państwa przedsiębiorstwa:	poprawi się	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	pogorszy się	3	☐
13. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się portfel zamówień (krajowy i zagraniczny) na produkty wytwarzane przez Państwa przedsiębiorstwo:	wzrośnie	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	spadnie	3	☐
14. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się zagraniczny portfel zamówień na produkty wytwarzane przez Państwa przedsiębiorstwo:	wzrośnie	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	spadnie	3	☐
	nie dotyczy	4	☐
15. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się produkcja Państwa przedsiębiorstwa:	wzrośnie	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	spadnie	3	☐
16. Przyszły rozwój sytuacji gospodarczej Państwa przedsiębiorstwa jest obecnie:	łatwy do przewidzenia	1	☐
	umiarkowanie łatwy do przewidzenia.	2	☐
	umiarkowanie trudny do przewidzenia	3	☐
	trudny do przewidzenia.	4	☐
17. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa:	poprawi się	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	pogorszy się	3	☐
18. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się zatrudnienie w Państwa przedsiębiorstwie:	wzrośnie	1	☐
	pozostanie bez zmian	2	☐
	spadnie	3	☐
19. Jak w najbliższych trzech miesiącach zmienią się ceny sprzedaży produktów wytwarzanych przez Państwa przedsiębiorstwo:	wzrosną	1	☐
	pozostaną bez zmian	2	☐
	spadną	3	☐

III. Ocena sytuacji gospodarczej (pytania uzupełniające) (prosimy przekazać w pierwszym miesiącu kwartału, tj. do 10 stycznia, kwietnia, lipca, października)

W pytaniach oznaczonych numerami 20, 21, 24, 25, 26 proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź.

20.	Jak Państwa zdaniem w ostatnich trzech miesiącach zmienił się portfel zamówień (krajowy i zagraniczny) w Państwa przedsiębiorstwie:	wzrost 1 ☐ pozostał bez zmian 2 ☐ spadł 3 ☐
21.	Przy posiadanym portfelu zamówień i przewidywanych na najbliższe miesiące zmianach popytu aktualne moce produkcyjne Państwa przedsiębiorstwa są:	zbyt duże 1 ☐ wystarczające 2 ☐ zbyt małe 3 ☐
22.	Jaki procent posiadanych pełnych mocy produkcyjnych Państwa przedsiębiorstwa jest obecnie wykorzystywany: <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> , <input type="text"/> %	
23.	Ile obecnie wynosi zagwarantowany okres produkcji Państwa przedsiębiorstwa (w miesiącach) przy posiadanym krajowym i zagranicznym portfelu zamówień: <input type="text"/> <input type="text"/> , <input type="text"/> mc	
24.	Jak w ostatnich trzech miesiącach zmieniła się pozycja Państwa przedsiębiorstwa wobec konkurencji na rynku krajowym:	poprawiła się 1 ☐ pozostała bez zmian 2 ☐ pogorszyła się 3 ☐
25.	Jak w ostatnich trzech miesiącach zmieniła się pozycja Państwa przedsiębiorstwa wobec konkurencji na rynkach zagranicznych wewnątrz Unii Europejskiej:	poprawiła się 1 ☐ pozostała bez zmian 2 ☐ pogorszyła się 3 ☐ nie dotyczy 4 ☐
26.	Jak w ostatnich trzech miesiącach zmieniła się pozycja Państwa przedsiębiorstwa wobec konkurencji na rynkach zagranicznych poza Unią Europejską:	poprawiła się 1 ☐ pozostała bez zmian 2 ☐ pogorszyła się 3 ☐ nie dotyczy 4 ☐

IV. Inwestycje (prosimy przekazać tylko dwa razy w roku w terminie do **10 marca/10 października**)

Na pytania 27 i 32 prosimy odpowiadać w marcu i w październiku (m, p), na pytania 28 i 29A tylko w marcu (m), a na pytania 29B, 30, 31 i 33 – tylko w październiku (p).

W pytaniach 27, 28 i 29A (dla poszczególnych wariantów) oraz w pytaniach 29B i 30 proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, natomiast w pytaniach 31, 32 i 33 można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

27. m, p	Czy Państwa przedsiębiorstwo ponosiło / ponosi / planuje ponoszenie wydatków na inwestycje (np. zakup maszyn, urządzeń, środków transportu, budowa i modernizacja budynków oraz budowli, itp.) w roku:			
	2021	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytania 28)	
	2022	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 29A i 29B)	
	2023	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 30 i 32 oraz 31 i 33 w części dla 2023 r.)	
	2024	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 31 i 33 w części dla 2024 r.)	
28. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed dwóch lat (2021 r.), inwestycje w zeszłym roku (2022 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
29A. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
29B. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian . . . 2 ☐ spadną 3 ☐	
30. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa w bieżącym roku (2023 r.), inwestycje w następnym roku (2024 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian . . . 2 ☐ spadną 3 ☐	
31. p	Inwestycje podjęte w bieżącym roku i planowane na rok następny dotyczą lub będą dotyczyć (proszę wybrać odpowiednią kategorię/odpowiednie kategorie):		2023	2024
		wymiany zużytych bądź przestarzałych maszyn lub urządzeń	1 ☐	1 ☐
		zwiększenia mocy produkcyjnych	2 ☐	2 ☐
		poprawy efektywności działania	3 ☐	3 ☐
	innych celów inwestycyjnych (ochrona środowiska, bezpieczeństwo itp.)	4 ☐	4 ☐	
32. m, p	Źródła finansowania inwestycji w bieżącym roku:			
	środki własne	1 ☐	leasing	3 ☐
	kredyt bankowy	2 ☐	inne	4 ☐
33. p	Jakie główne czynniki stymulują Państwa inwestycje ?		2023	2024
		popyt	1 ☐	1 ☐
		czynniki finansowe	2 ☐	2 ☐
		czynniki techniczne	3 ☐	3 ☐
	inne czynniki	4 ☐	4 ☐	

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.	

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

Załącznik nr 2 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza –
budownictwo na 2023 r. – AK-B/m

I. Ocena sytuacji gospodarczej (dokończenie)

8.	Jak zmienia się bieżąca produkcja budowlano-montażowa na rynku krajowym w Państwa przedsiębiorstwie: wzrasta 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ spada ... 3 ☐
9.	Jak zmienia się bieżąca sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa: poprawia się 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ pogarsza się 3 ☐
10.	Jak zmieniają się opóźnienia płatności za roboty budowlano-montażowe wykonane przez Państwa przedsiębiorstwo: zwiększają się 1 ☐ pozostają bez zmian 2 ☐ zmniejszają się 3 ☐ brak opóźnień płatności 4 ☐

II. Prognoza sytuacji gospodarczej

W każdym pytaniu proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź.

11.	Jak Państwa zdaniem w najbliższych trzech miesiącach zmieni się ogólna sytuacja gospodarcza Państwa przedsiębiorstwa:	poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
12.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się portfel zamówień na roboty budowlano-montażowe wykonywane przez Państwa przedsiębiorstwo na rynku krajowym:	wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
13.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się portfel zamówień na roboty budowlano-montażowe wykonywane przez Państwa przedsiębiorstwo na rynku zagranicznym:	wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐ nie dotyczy 4 ☐
14.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się produkcja budowlano-montażowa Państwa przedsiębiorstwa na rynku krajowym:	wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
15.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa:	poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
16.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się zatrudnienie w Państwa przedsiębiorstwie:	wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
17.	Przyszły rozwój sytuacji gospodarczej Państwa przedsiębiorstwa jest obecnie:	łatwy do przewidzenia 1 ☐ umiarkowanie łatwy do przewidzenia 2 ☐ umiarkowanie trudny do przewidzenia 3 ☐ trudny do przewidzenia 4 ☐
18.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmienią się ceny robót budowlano-montażowych realizowanych przez Państwa przedsiębiorstwo:	wzrosną 1 ☐ pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐
19.	Przy posiadanym portfelu zamówień i przewidywanych na najbliższe miesiące zmianach popytu aktualne moce produkcyjne (np. pracownicy, budynki, maszyny i urządzenia techniczne, środki transportu, itp.) Państwa przedsiębiorstwa są:	zbyt duże 1 ☐ wystarczające 2 ☐ zbyt małe 3 ☐

III. Inwestycje (prosimy przekazać tylko dwa razy w roku w terminie do 10 marca/10 października)

Na pytania 20 i 25 prosimy odpowiadać w marcu i w październiku (m, p), na pytania 21 i 22A tylko w marcu (m), a na pytania 22B, 23, 24, i 26 – tylko w październiku (p).

W pytaniach 20, 21 i 22A (dla poszczególnych wariantów) oraz w pytaniach 22B i 23 proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, natomiast w pytaniach 24, 25 i 26 można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

20. m, p	Czy Państwa przedsiębiorstwo ponosiło / ponosi / planuje ponoszenie wydatków na inwestycje (np. zakup maszyn, urządzeń, środków transportu, budowa i modernizacja budynków oraz budowli, itp.) w roku:			
	2021	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytania 28)	
	2022	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 29A i 29B)	
	2023	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 30 i 32 oraz 31 i 33 w części dla 2023 r.)	
2024	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 31 i 33 w części dla 2024 r.)		
21. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed dwóch lat (2021 r.), inwestycje w zeszłym roku (2022 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian ... 2 ☐ spadły 3 ☐	
22A. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian ... 2 ☐ spadną 3 ☐	
22B. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian . . . 2 ☐ spadną 3 ☐	
23. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa w bieżącym roku (2023 r.), inwestycje w następnym roku (2024 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian . . . 2 ☐ spadną 3 ☐	
24. p	Inwestycje podjęte w bieżącym roku i planowane na rok następny dotyczą lub będą dotyczyć (proszę wybrać odpowiednią kategorię/odpowiednie kategorie):		2023	2024
		wymiany zużytych bądź przestarzałych maszyn lub urządzeń	1 ☐	1 ☐
		zwiększenia mocy produkcyjnych	2 ☐	2 ☐
		poprawy efektywności działania	3 ☐	3 ☐
		innych celów inwestycyjnych (ochrona środowiska, bezpieczeństwo itp.)	4 ☐	4 ☐
25. m, p	Źródła finansowania inwestycji w bieżącym roku:			
	środki własne	1 ☐	leasing	3 ☐
	kredyt bankowy	2 ☐	inne	4 ☐
26. p	Jakie główne czynniki stymulują Państwa inwestycje ?		2023	2024
		popyt	1 ☐	1 ☐
		czynniki finansowe	2 ☐	2 ☐
		czynniki techniczne	3 ☐	3 ☐
		inne czynniki	4 ☐	4 ☐

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.	

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

Załącznik nr 3 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – handel na
2023 r. – AK-H/m

 GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY , al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa www.stat.gov.pl												
Nazwa i adres jednostki (firmy)	AK-H/m Ankieta koniunktury gospodarczej – handel	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny ul. Spokojna 1 65-954 Zielona Góra										
Numer identyfikacyjny – REGON <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> </table>											miesiąc 2023 r.	Prosimy przekazać w terminie do 10. dnia danego miesiąca

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Dziękujemy za terminowe wypełnienie ankiety i gwarantujemy zachowanie tajemnicy statystycznej

**Odpowiedzi powinny być udzielane z wyłączeniem wpływu czynnika sezonowego,
czyli z pominięciem zmian charakterystycznych dla danego okresu roku.**

I. Ocena sytuacji gospodarczej

W pytaniach oznaczonych numerami **1, 2, 4, 5, 6** proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, zaś w pytaniach **3 i 7** można wskazać kilka barier/źródeł finansowania.

1.	Jak Państwa zdaniem w ostatnich trzech miesiącach zmieniła się sprzedaż zrealizowana przez Państwa przedsiębiorstwo: wzrosła 1 ☐ pozostała bez zmian 2 ☐ spadła 3 ☐
2.	Jaka jest bieżąca ogólna sytuacja gospodarcza Państwa przedsiębiorstwa: dobra 1 ☐ zadowalająca 2 ☐ zła 3 ☐
3.	Jakie najważniejsze bariery obecnie ograniczają działalność Państwa przedsiębiorstwa: brak barier 01 ☐ zbyt duża konkurencja na rynku 07 ☐ niedostateczny popyt 02 ☐ trudności w rozrachunkach z kontrahentami . 08 ☐ niedobór pracowników 03 ☐ niejasne, niespójne i niestabilne przepisy prawne 09 ☐ koszty zatrudnienia 04 ☐ niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej .. 10 ☐ wysokie odsetki bankowe 05 ☐ inne (jakie?)..... 11 ☐ wysokie obciążenia na rzecz budżetu . 06 ☐
4.	Jak zmienia się bieżąca sprzedaż w Państwa przedsiębiorstwie: zwiększa się 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ zmniejsza się 3 ☐
5.	Jaki jest bieżący stan zapasów towarów w Państwa przedsiębiorstwie: zbyt duży . 1 ☐ odpowiedni w stosunku do zapotrzebowania 2 ☐ zbyt mały 3 ☐
6.	Jak zmienia się bieżąca sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa: poprawia się 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ pogarsza się 3 ☐
7.	Jakie są obecnie dominujące źródła finansowania środków obrotowych w Państwa przedsiębiorstwie: środki własne .. 1 ☐ kredyt bankowy . 2 ☐ kredyt kupiecki . 3 ☐ inne 4 ☐

II. Prognoza sytuacji gospodarczej

W każdym pytaniu proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź.

8.	Jak Państwa zdaniem w najbliższych trzech miesiącach zmieni się ogólna sytuacja gospodarcza Państwa przedsiębiorstwa: poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
9.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się popyt na towary sprzedawane przez Państwa przedsiębiorstwo: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
10.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sprzedaż Państwa przedsiębiorstwa: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
11.	Przyszły rozwój sytuacji gospodarczej Państwa przedsiębiorstwa jest obecnie: łatwy do przewidzenia..... 1 ☐ umiarkowanie łatwy do przewidzenia..... 2 ☐ umiarkowanie trudny do przewidzenia..... 3 ☐ trudny do przewidzenia..... 4 ☐
12.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmienią się zamówienia u dostawców składane przez Państwa przedsiębiorstwo: wzrosną 1 ☐ pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐
13.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sytuacja finansowa Państwa przedsiębiorstwa: poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
14.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się zatrudnienie w Państwa przedsiębiorstwie: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
15.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmienią się ceny towarów sprzedawanych przez Państwa przedsiębiorstwo: wzrosną 1 ☐ pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐
16.	Jak w najbliższych miesiącach zmienią się nakłady inwestycyjne (np. wyposażenie, środki transportu, budynki, itp.) w Państwa przedsiębiorstwie: wzrosną 1 ☐ pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐ nie przewiduje się podjęcia inwestycji (nie ma obecnie takiej potrzeby)..... 4 ☐ nie przewiduje się podjęcia inwestycji (brak środków) 5 ☐

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.

--	--

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

Załącznik nr 4 – Formularz do badania Koniunktura gospodarcza – usługi, na
2023 r. – AK-U/m

I. Ocena sytuacji gospodarczej (dokończenie)

8.	Jaki procent posiadanych pełnych mocy produkcyjnych (np. pracownicy, wyposażenie, środki transportu, powierzchnia, itp.) Państwa jednostki jest obecnie wykorzystywany:	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> , <input type="text"/> %
9.	Ile obecnie wynosi zagwarantowany okres działania Państwa jednostki (w miesiącach):	<input type="text"/> <input type="text"/> , <input type="text"/> mc
10.	Jak zmienia się bieżąca sytuacja finansowa Państwa jednostki: poprawia się 1 ☐ pozostaje bez zmian 2 ☐ pogarsza się 3 ☐	
11.	Jak zmieniają się opóźnienia płatności za usługi wykonane przez Państwa jednostkę: zwiększają się...1 ☐ pozostają bez zmian 2 ☐ poprawia się . 3 ☐ brak opóźnień płatności.....4 ☐	

II. Prognoza sytuacji gospodarczej

W pytaniach oznaczonych numerami 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20 proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, zaś w pytaniu 17 można wskazać kilka odpowiedzi.

12.	Jak Państwa zdaniem w najbliższych trzech miesiącach zmieni się ogólna sytuacja gospodarcza Państwa jednostki: poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
13.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się popyt na usługi sprzedawane przez Państwa jednostkę: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
14.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się popyt na usługi sprzedawane przez Państwa jednostkę: łatwy do przewidzenia 1 ☐ umiarkowanie trudny do przewidzenia 3 ☐ umiarkowanie łatwy do przewidzenia . 2 ☐ trudny do przewidzenia 4 ☐
15.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sprzedaż usług w Państwa jednostce: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
16.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się sytuacja finansowa Państwa jednostki: poprawi się 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ pogorszy się 3 ☐
17.	Jakie w najbliższych trzech miesiącach będą źródła finansowania działalności usługowej: środki własne 1 ☐ środki z budżetu państwa 3 ☐ kredyt bankowy 2 ☐ inne 4 ☐
18.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmieni się zatrudnienie w Państwa jednostce: wzrośnie 1 ☐ pozostanie bez zmian 2 ☐ spadnie 3 ☐
19.	Jak w najbliższych trzech miesiącach zmienią się ceny usług sprzedawanych przez Państwa jednostkę: wzrosną 1 ☐ pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐
20.	Jeśli wzrósłby popyt na usługi świadczone przez Państwa jednostkę, czy przy posiadanych zasobach mogą Państwo rozszerzyć działalność? NIE ☐ TAK ☐ jeśli TAK, to o ile <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> %

III. Inwestycje (prosimy przekazać tylko dwa razy w roku w terminie do **10 marca/10 października**)

Na pytania 21 i 26 prosimy odpowiadać w marcu i w październiku (m, p), na pytania 22 i 23A tylko w marcu (m), a na pytania 23B, 24, 25 i 27 – tylko w październiku (p).

W pytaniach 21, 22 i 23A (dla poszczególnych wariantów) oraz w pytaniach 23B i 24 proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź, natomiast w pytaniach 25, 26 i 27 można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

21. m, p	Czy Państwa przedsiębiorstwo ponosiło / ponosi / planuje ponoszenie wydatków na inwestycje (np. zakup maszyn, urządzeń, środków transportu, budowa i modernizacja budynków oraz budowli, itp.) w roku:			
	2021	☐ TAK ☐ NIE		
	2022	☐ TAK ☐ NIE		
	2023	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 26 oraz 25 i 27 w części dla 2023 r.)	
	2024	☐ TAK ☐ NIE	(jeśli NIE, proszę nie wypełniać pytań 25 i 27 w części dla 2024 r.)	
22. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed dwóch lat (2021 r.), inwestycje w zeszłym roku (2022 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian 2 ☐ spadły 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosły 1 ☐	pozostały bez zmian 2 ☐ spadły 3 ☐	
23A. m	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
	Inwestycje ogółem	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w maszyny i urządzenia	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w grunty, budynki i infrastrukturę	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
	Inwestycje w wartości niematerialne i prawne (R&D, software, dane, własność intelektualna, kształcenie zawodowe, itp.)	wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
23B. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa sprzed roku (2022 r.), inwestycje w bieżącym roku (2023 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
24. p	W porównaniu z inwestycjami Państwa przedsiębiorstwa w bieżącym roku (2023 r.), inwestycje w następnym roku (2024 r.):			
		wzrosną 1 ☐	pozostaną bez zmian 2 ☐ spadną 3 ☐	
25. p	Inwestycje podjęte w bieżącym roku i planowane na rok następny dotyczą lub będą dotyczyć (proszę wybrać odpowiednią kategorię/odpowiednie kategorie):	2023	2024	
		wymiany wyeksploatowanych budynków, sprzętu oraz technologii informatycznych (IT)	1 ☐	1 ☐
		zwiększenia mocy produkcyjnych dla istniejących lub nowych produktów/usług.	2 ☐	2 ☐
		usprawnienia procesów produkcyjnych (usług i produktów).	3 ☐	3 ☐
		innych celów inwestycyjnych (ochrona środowiska, bezpieczeństwo itp.)	4 ☐	4 ☐
26. m, p	Źródła finansowania inwestycji w bieżącym roku:			
	środki własne	1 ☐	leasing 3 ☐	
	kredyt bankowy.	2 ☐	inne 4 ☐	
27. p	Jakie główne czynniki stymulują Państwa inwestycje?	2023	2024	
		popyt	1 ☐	1 ☐
		czynniki finansowe	2 ☐	2 ☐
		czynniki techniczne	3 ☐	3 ☐
		inne czynniki	4 ☐	4 ☐

IV. DANE UZUPEŁNIAJĄCE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ I UBEZPIECZENIOWEJ

W pytaniach 28A, 29A, 28B, 29B proszę zaznaczyć właściwą (tylko jedną) odpowiedź dla każdego z wymienionych wariantów.

Wypełniają jednostki usługowe realizujące działalność **bankową**.

28A.	Jak zmieni się w bieżącym miesiącu liczba kredytów udzielanych:					
	1. gospodarstwom domowym	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
	2. przedsiębiorstwom	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
29A.	Jak zmieni się w bieżącym miesiącu liczba kredytów, których spłata jest opóźniona , udzielanych:					
	1. gospodarstwom domowym	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
	2. przedsiębiorstwom	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐

Wypełniają jednostki usługowe realizujące działalność **ubezpieczeniową**.

28B.	Jak zmieni się w bieżącym miesiącu liczba zawartych umów ubezpieczeniowych:					
	1. osobowych i majątkowych – ogółem	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
	2. na życie – ogółem	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
29B.	Jak zmieni się w bieżącym miesiącu liczba wypłaconych świadczeń:					
	1. osobowych i majątkowych – ogółem	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐
	2. na życie – ogółem	wzrośnie	1	☐	pozostanie bez zmian	2 ☐ spadnie 3 ☐

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza.

(e-mail kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

(telefon kontaktowy w zakresie sporządzonego sprawozdania)

Załącznik nr 5 – Zestawienie zmian w ankietach koniunktury gospodarczej w stosunku do ostatniej edycji Zeszytu Metodologicznego z marca 2018 r.

Ankieta koniunktury gospodarczej – przetwórstwo przemysłowe (AK-P)

Rok 2019

Brak istotnych zmian metodologicznych w stosunku do roku poprzedniego

Rok 2020

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – usunięcie barier „brak odpowiedniego parku maszynowego” i „niedobór energii”,
2. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – zmiana sformułowania bariery "inne" na "inne (jakie?)".

Rok 2021

1. wprowadzenie nowego pytania o przyszły rozwój sytuacji gospodarczej,
2. dołączenie bloku pytań inwestycyjnych (z istniejącej ankiety inwestycyjnej AK-I/p wraz z nowymi pytaniami KE) do ogólnej ankiety przemysłowej (AK-P).

Rok 2022

1. w dziale IV. INWESTYCJE wprowadzenie nowego pytania inwestycyjnego o inwestycje w zeszłym roku w stosunku do dwóch lat wstecz,
2. w dziale IV. INWESTYCJE rozbić pytania o inwestycje w bieżącym roku na dwa podpytania – jedno zadawane w marcu, drugie – w październiku. Dodatkowo pytanie zadawane w marcu ma rozbudowane warianty odpowiedzi.

Ankieta koniunktury gospodarczej – budownictwo (AK-B/m)

Rok 2019

Brak istotnych zmian metodologicznych w stosunku do roku poprzedniego

Rok 2020

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – usunięcie barier „koszty finansowej obsługi działalności ” i „trudności z uzyskaniem kredytu bankowego”,
2. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – zmiana sformułowania bariery "inne" na "inne (jakie?)".

Rok 2021

1. wprowadzenie nowego pytania o przyszły rozwój sytuacji gospodarczej,
2. dołączenie bloku pytań inwestycyjnych (z istniejącej ankiety inwestycyjnej AK-I/p wraz z nowymi pytaniami KE) do ogólnej ankiety budownictwa (AK-B/m).

Rok 2022

1. w dziale III. INWESTYCJE wprowadzenie nowego pytania inwestycyjnego o inwestycje w zeszłym roku w stosunku do dwóch lat wstecz,
2. w dziale III. INWESTYCJE rozbić pytania o inwestycje w bieżącym roku na dwa podpytania – jedno zadawane w marcu, drugie – w październiku. Dodatkowo pytanie zadawane w marcu ma rozbudowane warianty odpowiedzi.

Rok 2023

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – dodanie bariery „problemy finansowe”.

Ankieta koniunktury gospodarczej – handel (AK-H/m)

Rok 2019

Brak istotnych zmian metodologicznych w stosunku do roku poprzedniego

Rok 2020

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – usunięcie barier „powierzchnia sprzedażowa”, „trudności z uzyskaniem kredytu bankowego”, „wysokie cła i obciążenia importowe” i „problemy z zakupem towarów”,
2. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – zmiana sformułowania bariery "inne" na "inne (jakie?)".

Rok 2021

1. wprowadzenie nowego pytania o przyszły rozwój sytuacji gospodarczej,
2. usunięcie pytania o bieżące ceny,
3. przeformułowanie pytania o bieżącą ilość towarów sprzedawanych na bieżącą sprzedaż oraz przewidywaną ilość towarów sprzedawanych na prognozowaną sprzedaż.

Rok 2022

Brak istotnych zmian metodologicznych w stosunku do roku poprzedniego

Rok 2023

1. w pytaniu o dominujące źródła finansowania środków obrotowych – zmiana sformułowania wariantu odpowiedzi "fundusze własne" na "środki własne".

Ankieta koniunktury gospodarczej – usługi (AK-U/m)

Rok 2019

Brak istotnych zmian metodologicznych w stosunku do roku poprzedniego

Rok 2020

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – usunięcie bariery "trudności z uzyskaniem kredytu bankowego",
2. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – połączenie dwóch barier "zbyt duża konkurencja firm krajowych" i "zbyt duża konkurencja firm zagranicznych" w jedną "zbyt duża konkurencja firm krajowych i zagranicznych",
3. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – zmiana sformułowania bariery "inne" na "inne (jakie?)".

Rok 2021

1. usunięcie pytania o bieżące ceny i przewidywane nakłady inwestycyjne,
2. w dziale IV DANE UZUPEŁNIAJĄCE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI BANKOWEJ I UBEZPIECZENIOWEJ – usunięcie podpytań – w części bankowej dotyczących celów i rodzajów kredytów, w części ubezpieczeniowej dotyczących rodzaju ubezpieczeń,
3. w pytaniu o przewidywane źródła finansowania działalności usługowej – połączenie dwóch wariantów odpowiedzi: „kredyt bankowy krajowy” i „kredyt bankowy zagraniczny” w jedną „kredyt bankowy”,
4. wprowadzenie nowego pytania o przyszły rozwój sytuacji gospodarczej,
5. wprowadzenie nowego bloku pytań inwestycyjnych (zadawanych dwa razy do roku – w marcu i październiku).

Rok 2022

1. w dziale III INWESTYCJE wprowadzenie nowego pytania inwestycyjnego o inwestycje w zeszłym roku w stosunku do dwóch lat wstecz,
2. w dziale III INWESTYCJE rozbić pytania o inwestycje w bieżącym roku na dwa podpytania – jedno zadawane w marcu, drugie – w październiku. Dodatkowo pytanie zadawane w marcu ma rozbudowane warianty odpowiedzi.

Rok 2023

1. w pytaniu o bariery ograniczające działalność jednostki – dodanie bariery „problemy finansowe”.